

A NOSA TERRA

PERIODICO GALEGO SEMANAL

N.º 52 * DO 2 AO 8 DE MARZO DE 1979 * 30 PTAS.

CELEIRO OS ARMADORES SEN RUMBO

PAXINAS 10 e 11

RAMIRAS – OURENSE

"Cacique é quen pode
e non quen quere"

PAXINAS 6

PONTEVEDRA

Folga do metal

PAXINAS 3 e 4

P. DOBLES (Frente Sandinista)

"O imperialismo perde un estabro"

A INVASIÓN DO VIETNAM

China, que de papel?

PAXINAS 12 e 13

PAXINAS 14 e 15

PROXIMO
ELECCIONES
ESPECIAIS

Xa non se fala de outonos quentes, nin de Pactos da Moncloa. Agora hai un acordo entre o goberno español e a CEOE que limita as subidas salariais nun 13 por cento. Acordo que non suscribiron os

sindicatos estatais por temor a que, según diversas opiniós as suas posturas se visen xerais; mesmo, ante os conflictos laborais que están a xurdir, tratan de tomar actitudes más

radicais e avéñense as posicíons doutras centrais. E esto vese na provincia de Pontevedra, onde CCOO, UGT, USO e ING están a mobilizar aos traballadores ante a firma do novo convenio do metal.

FOLGA DO METAL EN PONTEVEDRA A UNIDADE IMPOSIBLE DOS SINDICATOS

E, eiquí, xurde o mesmo problema ou diferenciación, como na Coruña ou como en calquer outra zona. Por unha banda, topamos coas pequenas e medianas empresas, que en Pontevedra se lles chama "de menos de 100", e as grandes fábricas, cun convenio propio e ao marxe de todo das dificultades que aqueles poidan ter. O metal é un sector importante, que conta ao redor de 40.000 metalúrxicos en toda a provincia, dos cales 12.500, pouco máis ou menos, engloban a denominación de "metal de menos de 100", que a sua característica esencial é a sua dispersión e desconexión entre uns talleres e outros.

A folga estase a plantear de xeito intermitente. Deica iste entre, os días de paro contabilizados foron: 16, 20, 21 e 23. Volvérónse solicitar pra os días seis e sete de marzo, e a partir de aquí, todos os martes e mércores do mes. Ista intermitencia vén condicionada, asegún nos informaron dous dos sindicatos cos que demos falado, porque económicamente é como máis lle afecta ás empresas. Por unha banda, ao ser folga intermitente, teñen obrigatoriedade de abonar sábados e domingos, por outra, crébaselles o ritmo de producción e, xa por ultimo, asegún se desenrolen as negociacións, presionarán solicitando máis días, ou van descontando asegún vaian cedendo.

A XOGADA DO PECHÉ

Xoves da semá pasada pecharon algunas fábricas, o que en términos laborais se chama lock-out, xogo da patronal co fin de presionar nas negociacións e pra non pagar sábado nin domingo. Tamén a outra xogada que se lles ocurriu foi a solicitude de laudo; significa esto que, ao non haber acordo entre a patronal e os traballadores, e ao non poder negociar ningúén, é a Delegación de Traballo quen determina a solución, ben marcando dunhas normas que lle manda a Dirección Xeral de Traballo, ou partindo polo medio as duas

P. VIZ

Os piquetes informativos recorren varios talleres pra explicar a situación da folga e a necesidade de apoio e solidaridad ante os seus problemas.

P. VIZ

O metal é un sector importante, fábricas grandes con convenio propio, metal de menos de 100 e, agora, a patronal pretende facer convenios sectoriales.

posturas en litixio; entón, sómente se toca a materia económica e ningunha millora social. Diante desta situación, os dele-

gados das centrales solicitaron máis días de folga pra evitar a saída, que sería un último recurso despois de esgotar todas

as posibilidades de negociación e de presión.

O plantexamento da ING era negociar un convenio-marco pra todo o metal asumido tamén polo resto dos sindicatos; e é que o problema é que os talleres pequenos teñen moita diferencia de salario con respecto aos grandes, e, hasta coas fábricas que contan cun convenio propio. Así, un peón dr. "Citröen" gana 40.000 pesetas, un de "Vulcano" e "Barreras" perto das 33.000, e un peón do metal de menos de 100, gana ao redor das 20.000.

Esta notable e abismal diferenciación establecese no tempo que o sindicalismo estaba rexido polas normas do sindicato vertical. Ademais, á patronal favorécelle ista división, porque o espallamento diste tipo de fábricas e talleres, con poucos traballadores, é o caldo de cultivo prás posturas paternalistas caciques. Nas primeiras negociações que se levaron ao cabo viñan decididos a falar somente dun convenio do metal de meno de 100. Esta actitude conclui coa suspensión delas, ao presentarse, ademais, ante proyecto do convenio, en absoluto discutible. Viñan coa "sana intención" de dar un aumento do 10 por cento sobre do convenio anterior, que está en 19.000 pesetas pra o peón, e que supón unha suba de 1.900 pesetas, tendo en conta o goberno estableceu un topo salarial dun 13 por cento. Polo tanto, a patronal queda bastante por baixo e hasta se fala dun precio orientativo sobre da mísma salarial, namentres que os empregados da provincia de Pontevedra

Edita: Promocións Culturais Galegas, S.A.

Comisión de Fundadores:
Acosta Beiras, Xoaquín.
Fontenla Rodríguez, Xosé Luis.
López Gómez, Felipe Senén.
Mórales Quintana, Xosé Enrique.
Varela García, César.

Directora: Margarita Ledo Andión

A NOSA TERRA

PERIODICO GALEGO SEMANAL

Redactores e Colaboradores: Xosé Ramón Pousa, Antón L. Galocha, Lois Celeiro, Marita Otero, Pablo Viz, Paco Arrizado, Fernando Franco, Ignació Briset, Suso Piñeiro, Guillermo Pérez, F. Cusí, Emilio Veiga (Paises Catalpans), P. Iparraguirre, Maialde (Euskadi),

Maria Alonso (España), Carlos Durán (Londres), A. P. Dasilva (Porto), Juanjo Navarro, Llatzer Moix, Patiño, Vázquez Pintor.

Diseño e Confección:
Pepe Barro

Fotografía: Brais, Xurxo Fernández, Fernando Bellas

Dibuxos: Xaquín Marín, Xulio Maside, Alfonso Sucasas, Xurxo Fernández

Redacción e Administración:
Troia 10-primeiro Santiago
Teléfonos:
Redacción: 582681
Administración (de 10 a 14):
582613

Imprenta: "La Región, S.A." Offset C. Quiroga, 11-15. Ourense
Dep. Legal: C-963-1977

Distribución: provincias de Coruña e Pontevedra: Las Rías, Telf.: 209850-54. A Coruña Bilbao: Distribuidora Vasca, Telf.: 4231933
Lugo: Souto Ourense: Vda. de Lisardo Barcelona: F. Rafael Artal, Telf.: 2433658

a plantexan ese 10 por cien
bor da taboa salarial, que é
da ben mais pequeno. Outra
s cousas que a patronal inclue
o seu anteproyecto é a flesibili-
cación de plantillas, a posibili-
dade regular ao personal asegúr-
necesidades da dirección da
empresa, e suliñándose que ista
ixa a solicitan os traballadores,
seña, que os propios regulados
migablemente", pídenlle o des-
do á empresa.

LOITA POR UN CONVENIO MARCO

Funcionan na CEOE ao trave-
de organizacions propias. Así,
patronais que están a negociar
na SIME (Asociación de
etalúrxicos de Pontevedra),
ISTALETRA (Organización
empresarial de instaladores eléctri-
cos) e a Asociación de Meta-
lúrxicos de Vilagarcía. Amais de
as organizacions empresariais
que non están nas negociações
que tentan rachar o convenio
vincial ainda más a facer
nvenios sectoriais; son ATRA,
ctor de reparación do automó-
bil, e FONCALOR, fontanería e
efactores. Así é que se adican
realizar convenios empresa por
empresa.

As posicións das centrales,
mo as dos traballadores, están
bi claras. Esixen un aumento
18 por cien sobor da masa
salarial, un mínimo de 25.000
pesetas pra o peón, limpas;
arte irán os descontos e os

correspondentes pluses. Cuaren-
ta horas de traballo á semá, de
luns a vernes; agora estanse a
traballar cuarenta e catro. Trinta
días de vacacións, que agora son
28. E que o convenio se firme
por un ano, en contra dos
desexos da patronal, que está-
ran encantados de que fora por
dous. Cosa realmente inviable.

"Xa o ano pasado, na mesa
das negociações, —díxonsos o
delegado da ING— plantexámos
negociar un convenio-marco, e
entón CC.OO. e UGT dixerón
que había que ser realistas, que
era imposible obter esa reivindi-
cación nise ano. Agora chegamos
a un acordo, polo menos en
teoría, de defender como algo
immediato esa reivindicación.
Formouse o comité negociador
en base a unha representación de
todo o metal, sin establecer
diferencias. Pro tamén esta claro
que istos dous sindicatos saen
beneficiados no porcentaxe de
representantes. O plantexamento
inicial era obter un convenio que
afectara a todo o metal. Ainda
que salarialmente houbera algúns
que o tiveran máis alto, ao ser
provincial sempre habería puntos
que afectarián a todos".

UNHA UNIDADE DE ACCION FICTICIA

Pro tal acordo non chegou a
ser unha realidade, pois CC.OO.
e UGT afirmaban que o único a
establecer coas grandes empresas

era unha coincidencia de intere-
ses, e xa que logo naquelhas
fábricas grandes onde eles teñen
maior incidencia non falaron en
ningún intre dista problemática e
da posibilidade de rachar esta
xerarquización. E hasta se nega-
ron a que os traballadores
estiveran presentes nas asambleas
pra dar unha esplicación e tomar
posturas de conxunto.

Asegún a opinión da ING,
"esta actitude vén dada porque
non lles interesa, por unha
estratexia sindical, mesturar a
xente, pois eles controlan as
grandes empresas e non queren
que poída haber alternativas
correctas doutras centrais. Van
cara a un distanciamiento entre
as grandes e as pequenas".

Obter un aumento salarial pra
todos igual é unha alternativa
real, o que xa non se podía
acabar sería o mesmo convenio
hoxe. E posible esixir 8.000
pesetas de aumento pra todos os
traballadores do metal, e entón
habería un obxectivo semellante
pra todos, que favorecería ás
fábricas pequenas, ou polo me-
nos, iríanse acortando as diferen-
cias entre elas. Xa que como se
están a negociar os convenios, o
que se faí é que as fábricas
grandes se disparen cada vez
máis. Agora mesmo, os aumen-
tos son en base a porcentaxes.
Así, si se ofrece un 13 por cien
sobor dunha cantidade máis alta,
como en "Giroën", "Barreras"

o aumenta á maior.

Nos primeiros momentos das
negociações, CC.OO. e UGT
plantexaban facer exclusivamente
asambleas de delegados, en tanto
que USO e ING estaban
por realizalas de traballadores.
USO, neste caso, díxonos "a
valoración positiva de cara á
galería reflexase nista unidade
que semella que existe entre os
distintos sindicatos más implantados
no sector, unidade más
ficticia que real, xa que a
postura de CC.OO. e UGT, en
principio, era de que asambleas
foran somente de delegados. Pro-
tivemos que ceder en aras disa
unidade, e non presentar diante
dos traballadores actitudes agresivas
e de exequitamento como se
deron o ano pasado, xa que
resulta desconcertante pra eles.
Os traballadores pretenden unha
radicalización do conflicto, pois
ven en UGT unha postura
electoralista".

O BALANCE DO ANO PASADO

Así, no que respecta á folga
do ano pasado e, en especial, á
firma dun convenio tan baixo,
viña dado porque CC.OO. e UGT
apoian o Pacto da Moncloa.
Polo tanto, rexitieron a postura
da asamblea de traballadores,
que esixían unha suba lineal de
6.000 pesetas. Despois de dous
días de folga deron marcha atrás,

desconvocaron a folga, nun intre
no que, ademais, había despedidos
e fábricas pechadas, as
posturas dos sindicatos fraccio-
náronse e xa sin posibilidades de
presión, CC.OO. e UGT firmaron
o convenio pola sua conta.

En troques, iste ano están
mantendo polo menos a nivel
teórico, xa que veñen ai as
eleccións, unha posición más
daco do sector, ainda que na práctica non
fagan máis que asistir as
asambleas.

Noutro punto no que estive-
ron daco tanto USO como a
ING, foi na necesidade de levar
ao cabo convenios a nivel gallego,
tendo en conta que o salario
mínimo galego é inferior á media
do salario do Estado, e esto sería
ofrecerelle máis batalla á patronal.
Pra USO, o problema da
unidade viría condicionado "polas
posturas políticas más que
sindicales", que son os que
impiden esa unidade.

Por último, a ING, e xa pra
rematar, esplicounos que "si
ainda non se pode conquirir
una igualdade de salario, hai
que ter en conta que a unifica-
ción dun traballador dunha fá-
brica grande e pequena ven dada
porque esteña organizado. Así,
unha organización que ten trabal-
ladores nos dous tipos de
empresas é a que tén que facer
os esforzos pra mentalizar aos
traballadores pra obter un conve-
nio único".

CINCO HORAS DE MUSICA CON A NOSA TERRA

FAISCAS DO XIABRE
GRUPO DE GAITAS

FAUSTO
CANTANTE PORTUGUES

XOSE QUINTAS-CANELLA
CANTANTE GALEGO

EMILIO CORRAL
GAITEIRO MAIOR DE GALICIA

XOSE FRAGUELA
REDOBRANTE

CARLOS SENANTES
CANTANTE CANARIO

BANDA DE GULANS
BANDA POPULAR DIRIXIDA
POLO MAESTRO ROXELIO GROBA

FROITO NOVO
GRUPO DE GAITAS

BIBIANO
CANTANTE GALEGO

EMILIO CAO
CANTANTE GALEGO

VERNES, 9 DE MARZO, AS 7,30 DA TARDE, NO PABELLON DO OBRADOIRO - SANTIAGO

SANTIAGO

O Instituto Politécnico, ao ar

Os alumnos do Instituto Politécnico de Santiago fixeron un paro intermitente como postura de presión cara a chegar a unha solución definitiva dos enormes problemas do centro. Este, inaugurado hai doce anos por Franco, non foi construído cunhas mínimas garantías.

As pingueiras lembranse de sempre. Xa hai tres anos, houbo que amañar o teito con tela asfáltica, que tampouco solucionou nada. Todo está a base de ir parcheando. Pro co temporal recén os danos aumentaron, e o pasado venres, o teito da segunda planta veuse abajo, quedando o problema nunha situación xa inaplazable. Os alumnos esixen unha solución definitiva do problema.

"Que o teito se veña abajo non é máis que a derradeira consecuencia —dinnos algúns alumnos da comisión de información— pois a realidade do centro é caótica de todo. As pingueiras e a humedad que filtran as ventás impiden un normal desenrollo da actividade docente, chegando a ser sumamente perigoso nos talleres onde, ao traballar con electricidade forte,

un cortocircuito pode resultar fatal". Denuncian tamén os alumnos outros aspectos do centro, coma unha péssima organización, acústica mala, magnificación en moitas aulas, falla de servicios médicos, a pouca cantidade de materias que se imparten no nocturno e un total desinterés por parte do Ministerio de Educación e Ciencia cara os centros de Formación Profesional.

Polo que respecta ao director, Sr. Fausto Santamarina, non quer enfrentar o problema, e alega non ter competencia no mantemento físico do centro. Non dá solución de ningún tipo, e cando os alumnos empezan a moverse, sempre parece ter respuestas, que si o asunto está en trámites de solución, que si chegou un telegrama, etc., tentando frenar toda a actividade reivindicativa dos alumnos. A derradeira resposta foi que hai un proyecto e un presupuesto pra reparación. A comisión de alumnos, está a espreita dunha proba, pois non se fían moito das suas palabras.

Co gallo do temporal, asignouse ao Instituto unha indemnización de dez millóns de pesetas que os alumnos non saben onde andan, e que poderían permitir afrontar a problemática dun xeito un pouco serio.

PABLO VIZ

zación de dez millóns de pesetas que os alumnos non saben onde andan, e que poderían permitir afrontar a problemática dun xeito un pouco serio.

Os alumnos insisten en que estas alteracións académicas* se producen contra da sua vontade, que queren rematar o curso e que están alí pra se formar, mais pra esto precisan una infraestrutura, non podendo realizar a sus actividades normalmente se está chovendo dentro das aulas.

MERZA

Un mes cunha carreteira pechada

Xa case hai un mes que a carreteira comarcal de Pontevedra Camanzo-Prado se topa cortada ao tráfico no tramo Merza-Prado, debido a un corrimiento de terras. No punto concreto do corrimiento, más da mitade do ancho do firme da carreteira foise coma unha lousa e o resto está moi escachada. "Obras Públicas" puxolle o cartel de "carretera cortada", e ao redor da desfeita un cordel con trapos roxos deixando un anaco de carreteira por onde os coches, pesie a estar moi escachada, siguen a pasar co conseguinte risco dun novo desprendimento. Os coches pequenos non respetan o sinal do corte e o perigo pode ser serio.

O desprendimento traixe unha serie de problemas á zona. Pra coller o autobús que fai a línea Merza-Lalín, os veciños teñen que desplazarse cásque un kilómetro hasta a outra banda

do socavón, ao non poder chegar o autobús o seu punto de saída. O transporte pesado comercial e os camións non poden pasar: "o outro día, un camión cargado dunha casa comercial quixo pasar, e un veciño tivo que sacalo cun tractor". O tráfico hase facer por Silleda-Bandeira ou por As Cruces, co conseguinte perxucio económico.

O corrimiento permite ver a infraestructura da carretera, que parece pensada cos pés. Uns poucos centímetros de firme sobre da terra sin unha mínima solidez. Arranxar a desfeita require un forte presupuesto e vense falando en Merza que posiblemente hasta que remate todo o lio das eleccións non lle tocarán, co que os perxucios parece que inda van pra longo. Díse tamén que "non ten traza que con tantos millóns quemados nas eleccións non poidan quitar algo pra arranxala, somen-

te queren mandar, a xente e os nosos problemas non importamos nada".

A Merza, que xa tén unha carreteira sin rematar, e outra con tramos correspondentes a saídas de camións, nun estado de desfeita total, somente lle faltaba ter durante un mes (de momento) unha carreteira pechada por derrubamento, pra que o seu estado de comunicación seña desastroso de todo. E a Diputación Provincial confórma-se con mandar, de vez en cando, tapar algún que outro bache.

xcxgráfica, s.l.

SUMINISTROS PRA INDUSTRIA GRÁFICA

- ★ Planchas presensibilizadas, positivas e negativas.
- ★ Tintas imprentación Offset e Flexografía.
- ★ Equipos e produtos pra foto-mecánica.
- ★ Equipos e productos pra Serigrafía
- ★ Productos e equipos auxiliares

PORTELA 5 A

Telfs.: 270266

277104

VIGO

crónica polftica

Cando saia esta crónica todos nós estaremos a piques de saber si os galegos conseguimos imponer ou non unha Voz no Parlamento español e este é o noso desexo. Unha voz que non se move por outros intereses que non señan os que cada día vemos defender a traballadores, labregos, mariñeiros e mesmo pequenos propietarios da industria e o comercio ou profesionais, no noso país; unha voz que significaría, inequivocadamente, que en Galicia o movemento social organizado, o MN-PG, ten acadado un medio máis pra defender todo o que ao pobo galego pertenece por lei e por historia; unha voz disposta a reflexar e denunciar aos responsables daqueles problemas tan urxentes que o noso país ten plantexado, problemas como o sempre actual do sector pesqueiro.

Xa vai pra un ano que o Goberno español empezou as suas conversas bilaterais coa CEE sin que se solucionase nada —as licencias concedense pra caladeiros pobres, moi alonxados e por tempo limitado— a nivel real pra o sector pesqueiro senón apandar coa armadilla promovida pola Administración de cara a desfacerse da flota, ir ao desguace pra entrar no Mercado Común cun número reducido tal e como esixen os amos europeos. Negociacións que, despois de moitas probas e da denuncia das forzas políticas e populares nacionistas, hasta os mesmos armadores calificaron de fraudulentas e encubridoras de certas como maiobras políticas do Estado español en defensa de intereses alleos aos deste sector en Galicia. E a ineficacia e falla de perspectivas ven de reproducirse agora, en relación as posibilidades de pesca nas costas portuguesas onde ainda no mes de setembro foran apresados barcos galegos.

En contrapartida foia ANPG quen elaborou unha serie de medidas a corto plazo, enfiadas nun projeto estratéxico de Reforma pesqueira galega, que garanticen cupos de carturas e, ao tempo, que obligue aos armadores a utilizar artes non depredadoras e a respetar mallas.

Asimesmo esixese o pago de cánones a cargo do Goberno por pescar en zona rentable e no que se refire a Portugal a firma dun acordo-marco nos términos espresados no proyecto "Acuerdo entre el Gobierno del Reino de España y el Gobierno de la República Portuguesa sobre relaciones mutuas en materia de pesca" no que se contemplan os dereitos do pasado adequiridos pola flota galega.

Compre suliñar, por outra banda, a torpeza que veñen amosando moitos pequenos e medios armadores, —e que se exemplifica no desenrollo do conflicto de Celeiro—, incapaces de se organizar cabalmente e enfrentar a política pesqueira española pero recurrido á tentativa de seguir a mangonear cos intereses e dereitos dos mariñeiros, cando é ben certo que o seu futuro posible depende de medidas políticas conseguidas desde alternativas galegas e populares.

Pero toda a nosa problemática somente pode ser encarada con realismo dende posicións galegas e conseguirmos unha voz no Parlamento sería un paso máis no camiño, xa irreversible, de afortalar todas as reivindicacións pendentes, xa seña a desaparición dunha imposición tan inxustacomo o é a da Cuota Empresarial pra os labregos ou bloquear o continuado peche de empresas e declaración de expedientes de crise, do que a última mostra atopámola na suspensión de pagos presentada por CENSA (Porriño), do grupo Duro Felguera. Anque se declare independente pra así millor sacrificala, asegún manifestou o comité de empresa, aos intereses colonialistas da "Duro", intimamente vincellada ao Banco Urquijo por sere o seu presidente membro do Consello de Administración da devandita entidade bancaria. O obxectivo desta suspensión de pagos non semella ser outro que a reducción drástica da sua plantilla e, xa que logo, a defensa do posto de traballo —como en CORFI, ASCON, SAN REMO, VIDRIOS DE LA FLORIDA, etc.— é o eixo das mobilizaciones da clase obrera nun país como o noso, nunha colonia espoliada polo gran capital.

"Non é cacique quen quere, senón quen pode"

Este aserto é da pertenencia de Doña Pilar López García, alcaldesa de Ramirás, Ourense; alcaldesa por tradición familiar (o anterior alcalde foi o seu irmán, médico do concello e autor tamén de frases célebres, como aquela que ameazaba os veciños con que despois da sua irmá iba quedar seu villo de alcalde), tradición familiar caciquil, asegún declaracions que recollemos, e contra a que a Audiencia Provincial de Ourense dictou auto de procesamento por usurpación de augas. Augas que son as da fonte As Travesas, da Serra Silvaoscura, augas comunais e aproveitadas pra regadíos, e da pertenencia da parroquia de Penosiños.

"Desque empezaron coa levada, andiveron apelando á Forza Pública e polas casas adiante a decir que ningún lles fose chamar a atención aos que traballaban na obra. Tamén o Gobernador Civil tomou postura, e porque apareceran rotas algunhas tuberías, impuxo cinco mil pesetas de multa a catro veciños denunciados pola alcaldía, Xosé Salgado, Xosé Martínez, Xulio Vázquez e Luciano López". E o Gobernador Civil, ademáis, requiriu á Audiencia e ao Xulgado de Instrucción número 2 pra que se inhibisen en relación co Sumario do proceso contra da alcaldesa, alegando que o asunto era de competencia administrativa. Inda así, o Xulgado mantivo a sua competencia, e tivo que vir agora un Real Decreto, decindo a cuestión a favor das posturas do Gobernador. Pero os veciños afectados pola levada siguen contra a alcaldesa.

Doña Pilar López, maestra de Gomesende, nunca tivo un programa de política municipal, "móvese por pedidos, e por comenencias". Hai casos, como o da parroquia de Escudeiro, que dendo o 36 non contou con ningún concello, "porque todos eran socialistas", que foi a primeira que tivo que facer a sua propia pista, a pesares de ter unha mina de estaño nun monte agora clasificado como comunal, cuios beneficios foron todos pra o Axuntamento e o ICONA. Todos pra o Axuntamento non, disque, algo débeu entrar nouros petos. Tamén é Escudeiros, xunto con Penosiños, as parro-

F. BELLAS

"A rede caciquil da alcaldesa venlle de atraias e pasa tamén pola Caixa de Aforros ou polo parentesco co Montaraz do ICONA".

quias que contan cun comunal meirande, en período de clasificación, "pero igual que levaron a auga, levaron os piñeiro, igual que nos ameazou con non nos dar nin un metro de pedra ou area".

SI A RIQUEZA SE ORGANIZARA BEN...

O Axuntamento de Ramirás pode ter ao redor dos 5.000 habitantes, distribuídos nas parroquias de Penosiños, San Andrés, Grixó, Escudeiro, Vilameá, Rubiás, Mosteiro, Freás, Paizas e Casardeita. A sua economía centrarse no gando, as patacas, o millo e os recursos forestais. "E un dos municipios más ricos da comarca de Celanova, si estivera ben organizado". Tén unha gran emigración, cara os Estados

Unidos, que inda mandan ben cartos á Caixa de Aforros. Os doce membros da Cámara Agraria de Ramirás son das Comisiós Labregas, anque cando as eleccións, a alcaldesa apurouse a montar outra candidatura da AAGO-UTECO", manifestando "que era pra contestarnos". Pero fixoo tan á presa que hastra meteu xente que non estaba no Censo, e impugnouselle. Ainda así, doña Pilar, conta cun fidel servidor, don Armando Rodríguez Villar, secretario da Cámara, que inda non aprobou os estatutos da mesma, presentada por presidente e vocais, e ben conocido polo mal trato que dá a todos, "Chega hastra obligar a agardar aos vellos fora, baixo da auga, e somente deixá entrar dun en un cobrar o subsidio". Outro da mesma corda é o señor cura de Grixó, don Aníbal, que manexa o Teleclub da parroquia, trai cantar aoso Seminario pra se levar ben co Bispo, e fai partidos de fútbol. "Hastralle vai decir a misa a San Andrés, quizabes porque dalí son a alcaldesa e o secretario da Cámara".

A realidade das necesidades municipais, eso sí é ben allea da xestión e preocupación da alcaldesa. Sobre do río Arnoia vaise facer un salto que os afectados están dispostos a contestar; referente ás comunicacions, abondan as pistas sin asfaltar, como a de Peizás, que enlaza hastra Santa Marta, ou mesmo a de Escudeiros, bautizada popularmente co nome de "As Iagoas da Pilariña"; como servicios sanitarios, o concello conta somentes co irmán de doña Pilar, a quen lle costa traballo desplazarse, e atende cada mañá na sua oficina a máis de trinta afiliados a Seguridade Social; e no que e falar das escolas, os locais, os máis deles alugados a particulares, reunen unhas condicions más ben penosas, dende chover dentro e teren debaixo cortes.

AGORA CANDIDATA POLA UCD

Se algo sobrancean todos en

R-C
1870

encabeza a lista Xosé Antón Rodríguez láñez. O BN-PG gábase de ter conseguido illar ao Franqueira nunha ampla zona da comarca. Lembremos que dos concellos que colindan con Ramirás, tamén en Padrenda as CC.LL. teñen copada a Cámara, e en Gomesende teñen 10 membros, frente a 2 da AAGO.

Cando procesaron a doña Pilar, a Audiencia requiriu unha fianza de 400.000 pesetas, que todo fai supoñer que sairon do Axuntamento, xa que un concelleiro, Benito Vázquez Freijó, ten presentada denuncia por utilización indebida de fondos públicos. Pero doña Pilar parece crerse segura, e cando alguém lle comentou que nas próximas municipais se iban barrer os caciques dos axuntamentos, respondou "Non é cacique quen quiere, senón quen pode".

-Xa se verá, di o pobo.

M. L.

Descubrimientos na catedral de Lugo

FELIPE ARIAS VILAS

Como é sabido, a Catedral de Lugo tén unha longa historia e, xa que logo, nela están representados moitos estilos artísticos. Documentada xa unha basílica nos tempos do Bispo Odoario no s. VIII, sábese que en 1129 Raimundo de Monforte enceta a obra románica, correspondendo logo a xirola á época gótica, os antigos retabos de Cornelis de Holanda á renacentista, o coro de Moure e a capela da Virxe dos Ollos Grandes á barroca e o altar

maior e a fachada principal á neoclásica. As obras de Vázquez Seco, Portabales Nogueira e outros, más as recopilacións de Peinado Gómez fornecerán datos e documentación aos que queran saber máis sobre do tema.

O Ministerio español de Obras Públicas e Urbanismo leva a cabo unhas obras de limpeza e restauración na Catedral, obras que atinxen principalmente á bóveda das naves central e laterais, e que tamén afectarán ao cruceiro e aos retabos de Cornelis de Holanda, onde é de esperar que o traballo se limite á limpeza e consolidación da policromía por artesanos de bon oficio e que non se repiten co mal gosto e o pior criterio que se adoita ás veces nestes casos.

Na nave da epístola, e tapiado por uns muros que pechaban o coro de Moure pola parte de fora, apareceron as columnas cos seus capiteis dos arcos formeiros. Entre aqueles compre saltar un coa representación de aves afrontadas, traballado con boa labra e posiblemente dos primeiros feitos á Catedral románica.

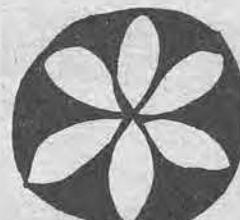
Na nave do Evanxelio, os descubrimientos foron ainda máis sorprendentes ao retiraren os muros que agachaban os arcos de separación entre esta nave e a central. Baixo dun deles, que facía así as veces de orixinal arcosolio sepulcral, asollouse un

sartego cuadrangular con lauda que contén a inscripción funeraria do Bispo Pedro I, sinalando a sua morte a data de 1056, cando no Episcopoloxio lugues se tiña documentada a de 1058.

Amais deste sepulcro do s. XI anterior pois á Catedral románica, descobríronse en dous arcos unhas pinturas murais que abranguen a mitade de fora dos mesmos e dos seus fustes de columna; esto é, que debemos supor que a mitade de dentro estaba xa ocupada pola parte traseira do pechado do coro. Tendo en conta que o primeiro coro da Catedral está documentado no 1320, as pinturas han ser posteriores a esta data e, por outra banda, anteriores ao 1623, que, ao montaren o coro de Francisco de Moure, se taparon definitivamente estes arcos formeiros agora descubertos. Nun momento destes tres séculos habería que situar, pois, as pinturas; estas representan, nun arco, deseños ornamentais de líñas e decoración fitomórfica (vexetal), amais dunha parella de animais fantásticos (tipo grifo) afrontados, mentres no outro arco unhas cabezas humanas xunguidas cunha sorte de ás se dispónen de xeito radial. Pesie á posible tradición románica dos temas e o dibuxo, cousa por outra banda adoptada en Galicia deca temps ben recéns, coidamos que as pinturas deben pertencer ao último tercio do s. XV ou primeiras décadas do s. XVI, a reserva do que uns análisis polo miúdo da técnica pictórica e do detalle, cando se fixen e limpen tales pinturas, poidan clarear. De todos xeitos, tanto o sartego episcopal como

as pinturas compre se conserven e acondicioneñ prá contemplación e a investigación, pois forman un fito máis na historia da Catedral de Lugo e dos seus artistas e artesanos.

XAN CARLOS
NIÑO RICOI

MORTO EN ACIDENTE O VERNES 23 DE FEBREIRO,
DURANTE A CAMPAÑA ELECTORAL

OS TEUS COMPAÑEIROS DO "BLOQUE" (AN-PG/UPG), CONTINUAN NA
LOITA POR UNHA GALICIA CEIBE E POPULAR

O Frente Sandinista de Liberación Nacional xurde en 1962, como unha alternativa revolucionaria de loita contra da dictadura de Anastasio Somoza; diante da incapacidade e ambigüedades da burguesía, amosa un carácter nidiamente popular, que non considera razón última da sua esistencia o derrumbeamento da dictadura, senón a instauración de un sistema político popular e antiimperialista. Recolle a heranza e nome de

Augusto César Sandino, vello loitador e mártir nacional contra do imperialismo norteamericano, e algún outro caso illado de sublevación. Tras de anos difíceis de preparación da guerrilla e perda de varios cadros dirixentes, no ano 78 abre a etapa de guerra aberta contra da dictadura, a raíz da indignación popular producida polo asesinato de Pedro Joaquín Chamorro, da oposición conservadora. A prensa internacional, despois da ocupación de varias cidades e masacres somocistas, cala...

PATRICIO DOBLES (F.S.L.N.): "O imperialismo vai perder un eslabón"

O ano 78 é o de meirande pullo revolucionario, e maior crisis pra dictadura. ¿Qué supuxo pra o movemento de Liberación?

Chamorro viña denunciando a corrupción e abusos da dictadura e do exército ao traveso do seu periódico "La Prensa" e morre asesinado en xaneiro do 78, feito que provoca as primeiras movilizaciones populares e en febreiro hai unha insurrección parcial no departamento de Masaya, no barrio indíxena de Monimbó. Cando estaban nunha misa por Chamorro e Sandino, a Guardia Nacional reprimiu, ao tempo que atacaba unha escola de nenos. Con 22 rifles, escopetas e bombas de contacto feitas polo propio pobo, o pobo fixose coa cidade e durante cinco días, a Guardia ficou no Cuartel asediada hastra que interveu a aviación. Nós tiñamos claro que quedaría illada esta manifestación espontánea de rebeldía pero tamén que o Frente Sandinista tiña o deber de acompañar ao pobo e poñerse á cabeza dessa loita.

¿A oposición burguesa como encaixou o de Masaya?

Aglutinados no Frente Amplio Opositor (FAO), sectores burgueses chaman a un paro pra capitalizar a loita contra a dictadura. A nosa organización fai un chamamento a respaldar o paro e convertilo nunha verdadeira protesta popular, e o pobo vai prá rúa, evita o manexa da burguesía e convérteo nunha nova esperanza pra o movemento revolucionario. Somoza e o seu aparello aturaron 15 días de folga con escasez de moitos productos e o comercio pechado. Plantéxase entón a necesidade dun bloque de organización populares, porque somente a burguesía tiña o seu fronte de oposición e en xunión xurde o movemento "Pueblo Unido", integrado por 23 organizacións como o PSN (comunista), as "Federacións Generales del Traballo" e organizacións de masas influídas polo Sandinista.

¿Cales son os plantexamentos do "Pueblo Unido"?

Sabemos que sectores da burguesía teñen problemas con Somoza polo seu afán de controlar os sectores económicos pero non pasan da renuncia do tirano porque necesitan a estrutura da dictadura militar pra manter os seus intereses ao traves dun Goberno que non faga uns cambeos fundamentais e engane ao noso pobo. E así o movemento "Pueblo Unido" xunto co Frente Sandinista dálle pullo a unha serie de loitas, de

movilizaciones políticas de xullo a agosto. Neste mes, un comando do frente toma o Palacio Nacional, collendo a más de tres mil rehén, funcionarios e ministros de Somoza. Conseguimos a liberación dos más dos nosos compañeiros encadeados. Isto constitúe un golpe político pra dictadura somocista, que se ve golpeada: a burguesía preocupa-se, a dictadura escomenza unha represión a nivel xeral, metendo na cadea dirixentes opositores, tanto do FAO como do movemento "Pueblo Unido" (P.U.), dirixentes obreiros, labregos, estudiantes, profesionais, membros directivos dos partidos burgueses. A burguesía organiza rápido un paro pra tratar de aproveitar esa coxuntura, na que esa acción encheu de confianza o pobo. Plantéxamonos a necesidade de convertir este paro nunha folga política, revolucionaria. Así escomenzamonos a preparar.

Cinco días despois da toma do Palacio Nacional, dase outro fenómeno de insurrección parcial, agora en Matagalpa. Os compañeiros do Frente Sandinista, xunto co Frente Sandinista dálle pullo a unha serie de loitas, de

xunto coa poboación, manteñen unha actitude de resistencia durante tres días. Cando escomenza o asedio da Guardia Nacional (G.N.) a nosa organización, dase retirado, aunque esta vez sin tantas baixas coma en Masaya, posto que a retirada obrigou á G.N. a non ter unha actitude tan xenocida como daquela, que asesinaron a moitas familias inocentes.

¿Cómo contribuiron istos feitos a ultimar os preparativos prás mobilizaciones políticas e militares pra o mes de setembro?

O nove de setembro escomenza unha insurrección en seis vilas de Nicaragua, apoiada polo pobo e agora iniciada polo Frente Sandinista. Nalgúnhas vilas, como a de Estelí, resistiuase 10 días. Se non fora polo apoio da poboación, non se podería manter tanto. A Guardia Nacional somente deu entrado nas cidades contando coa forza aérea.

A consecuencia deste esforzo insurreccional houbo máis de tres mil mortos, da aviación,

catro vilas destruidas, milhares de mozos asesinados. Dende entón, ser mozo en Nicaragua é un delito. Pra setembro xa se organizaron os comités de defensa civil, forma de organización popular do Frente pra integrar ás masas. Despois do bombardeo das vilas, unha nova intervención do imperialismo en Nicaragua:

os sectores burgueses máis reaccionarios integrados na FAO tratan de facer unha Comisión Mediadora integrada por gobernos reaccionarios como o de Guatemala, Dominicana... Falan de conciliación, de artellar un plebiscito pra que o pobo escolla, esquendendo que o pobo xa decidiu hai moito tempo. Algunhas grupos dentro do FAO (como o grupo dos doce), o movemento "Pueblo Unido" e o Frente Sandinista denuncian a actitude traidora destes sectores.

¿E daquela que a FAO escomenza a perder forza e xurde o Frente Patriótico Nacional (FPN)?

Efectivamente, o FAO escomenza a debilitarse políticamente. O grupo dos doce, o "Partido

Liberal Independiente", o "Partido Popular Social-cristiano", a "Confederación de Traballadores Nicaragüenses", retiráronse do FAO, denunciando a sua actitude proimperialista. E entón cando o Movemento "Pueblo Unido" plantexa a creación dun frente, ainda más amplio de oposición, dun frente que xunga non somente aos movementos de esquerda, senón tamén a sectores da pequena burguesía e burguesía que neste intre esteñan dispostos ao derrocamento da dictadura. E o 2 de febreiro diste ano queda constituído o Frente Patriótico Nacional.

¿Cál é o programa de governo do Frente Patriótico Nacional?

O programa de governo do FPN está basado en tres principios fundamentais: 1.- O derrocamento da dictadura somocista a traves da vía armada como único camiño, ao quedaren pechadas históricamente todas as outras posibilidades. 2.- Defensa da soberanía nacional, oponéndonos a toda intervención imperialista en Nicaragua e defendendo o dereito á autodeterminación. 3.- Instauración dun goberno democrático de amplio contido popular que responda ás necesidades más sentidas do noso pobo, como son as libertades democráticas (xa que Nicaragua nunca as tivo).

No aspecto militar, andamos na tarefa de organizar un Exército Popular capaz de enfrentarse ás forzas somocistas. Neste sentido, estamos atravesando unha etapa que levamos adiante unha táctica a traves do fustigamento, pra enfeblecelos material e moralmente, e que esto nos permita ao tempo ir recollendo experiencia militar.

¿Cal é a actitude da prensa capitalista frente á loita áxoxeñada do pobo nicaragüense?

Chamounos a atención como esa prensa fixo unha cortina de fume de cara á nosa loita actual. Despois da insurrección de setembro non se deixou de combater, o que pasa é que agora existen outros intereses de por medio. En setembro había algúns sectores da burguesía que deron a conocer ao mundo a insurrección, e agora non lles interesa. Queremos decirles que alí se combate a diario, en todas as cidades do país, campo e montaña. Si algunha se pode asomar a un periódico nicaragüense, por exemplo "La Prensa", ha atopar que diario se executan de 10 a 15 secuaces

(Pasa a páxina siguiente)

(Ven da páxina anterior)

somocistas, operacións de recuperacións de armas, accións de propaganda armada, mobilizacións, folgas políticas... e todo isto é producto dun plan do Frente Sandinista e o Frente Patriótico Nacional, pra árrequecer o proceso, pra levar adiante plans que vaian madurando as concepcións pra poder facer un chamado no momento preciso á insurrección xeral revolucionaria en todo o país.

Nese movemento de concienciación ¿qué significaron os últimos acontecementos de setembro no avance da loita de Liberación Nacional?

Significaron en primeiro lugar unha nova esperanza, na que o pobo estaba participando, unha esperanza política e militar e sobor de todo despois de setembro un afortalamiento do F. Sandinista. Evidentemente houbo sectores do pobo que antes non poiden estar dentro da nosa estrutura centros de nicaraguenses que están agora.

¿Estes acontecementos fixeron que o Frente adquirira unha nova estructura? ¿En qué consistiu ésta?

A partir deste intre quedaron millor definidos os frentes de loita: un frente interno a nivel de vilas, un frente sur e un frente norte. Tamén o Frente quedou más consolidado a nivel das tres tendencias, a Proletaria, a de Guerra Popular Prolongada e a Terceirista, que están agora abocadas nun mesmo plan de unidade na acción, tanto pra lle dar pulo ao Frente Patriótico Nacional, como no plan militar que se está levando adiante.

Unha vez trunfada a Revolución ¿cómo prevedes a actitude do imperialismo yankee, que xa aprendeu dos errores cometidos en Cuba e que non se pode dar o luxo de repetir o caso Chileno?

Nos temos claro que a dictadura somocista e o soporte do imperialismo norteamericano, que defende os seus intereses a través deles. Pola posición xeográfica que ocupamos (Nicaragua foi parte dun plan de construir unha canle pra USA ter millores posibilidades de defensa á hora dun conflito mundial), somos conscientes de que ao tempo que nos enfrentamos á dictadura, tamén o facemos o imperialismo norteamericano, e niste sentido, preparámonos pra en determinado momento desenvolver unha guerra de Liberación Nacional. Daí a nosa táctica política de aillar a dictadura. O imperialismo fixo intentos vans pra deter o avance, como foi dar pulo a creación da comisión que levar adiante un plebiscito.

¿Cómo repercuté á hora de recibir apoio internacional o feito de que Nicaragua se atope nunha zona de influencia USA?

Despois que se tome o poder, vanse establecer alianzas e relacións con todos os pobos democráticos do mundo que se oponen ao imperialismo, pra que, a través de organismos internacionais e do seu apoio fagan posible frenar as actitudes que podan ter os imperialistas. Non descartamos en ningún intre que se poida dar unha segunda Dominicana, pero creemos que vai a ser un paso moi costoso pra os norteamericanos, peske a estar na sua área de maior influencia. Tamén é posible que interveñan a través das dictaduras da Rexión (Guatemala, El Salvador), como xa fixeron; nós topamos cadávres de salvadoreños e guatemaltecos na montaña; durante setembro interviñeron mercenarios coreanos e xa non se diga yankees. A actitude dos norteamericanos é preocupante, pois cando derroquemos a dictadura vai ser pra eles a perda dun estabón que vai xenerar o desenrollo e afortalo de Movements de Liberación Popular na área centroamericana e no resto de América do Sul.

¿Por qué lle é tan difícil ao imperialismo atopar recambio pra Somoza?

A burguesía en Nicaragua é políticamente feble, dai que o imperialismo non topase un projeto de sustitución, xa que non existen partidos burgueses mínimamente fortes. Os esforzos fixos, pero nin tan siquera dentro do exército puido atopar sectores que non estiveran manchados pola corrupción. Non descartamos a posibilidade de que estructuren e dean un golpe de estado respaldado pola CIA, o Pentágono ou o Departamento de Estado. Nembarantes, non poideron facelo, posto que o exército está corrompido. Somoza soupo organizar ese exército; a todos lle dá unha serie de prebendas e consideracións, e desde un oficial ao máis baixo dos soldados, saben que coa permanencia de Somoza no poder, van seguir no abuso contra a propiedade privada e comunal.

En canto a buscar ese relevo no campo da burguesía, é imposible; ista non tén ningún respaldo político a nivel popular; carecen de forza necesaria. O único dirixente conservador que existía era Pedro Joaquín Chamorro, que nos momentos actuais poidera ser unha saída para o imperialismo, pero xa non o hai.

¿Cómo vedes o trunfo da revolución nicaraguense no contexto militarista de centro e sudamérica?

Pensamos que a nosa revolución se vai ir consolidando na medida en que outros pobos van avanzando tamén no seu proceso de liberación. Non creemos que soio Nicaragua, levando adiante soia o seu proceso, poida ser capaz de afortalar a sua revolución, porque decontado poden chegar medidas (como o bloqueo económico) por parte das forzas reaccionarias a nivel mundial, as forzas imperialistas, pero na medida en que outros pobos van empuxando tamén e marchando a par nosa, afortalarase o noso proceso revolucionario.

XOSE H. LODEIRO
XOSE LOPEZ

F. BELLAS

Compre deprender o feito, as carreirinhas a brincos, termar ben da careta de pau.

"Eiqui estou un ano máis pra botar o testamento"

Denantes de chegar o enterru do Antroido, cando o burro se vai repartindo entre todos e cantando o que todos fixeron máis mal que ben sin esquerer aos responsables da política Municipal ou ao televexo,

denantes de ouvirmos "Pra o posto da Garda Civil / sóio temos un pernil / ao cabo dámolle o rabo / pra ver si fai un vergallo" ou "Ao Blanco que es hombre fino / pois andivo por

Castilla / pienso que le viña bien / al menos una canita" en boa ridiculización do castrapismo, ahí temos aos Peliqueiros, esa figura que inventara o Condado de Monterrey pra zorrregar e cobrar os trabucos ás comunidades— sonando as chocas e facendo valer a sua lei, en reproducción esactísima dos servidores do Señor que agora hasta se pode chamar Democracia. Un ano máis "Viva o Entroido de Laza".

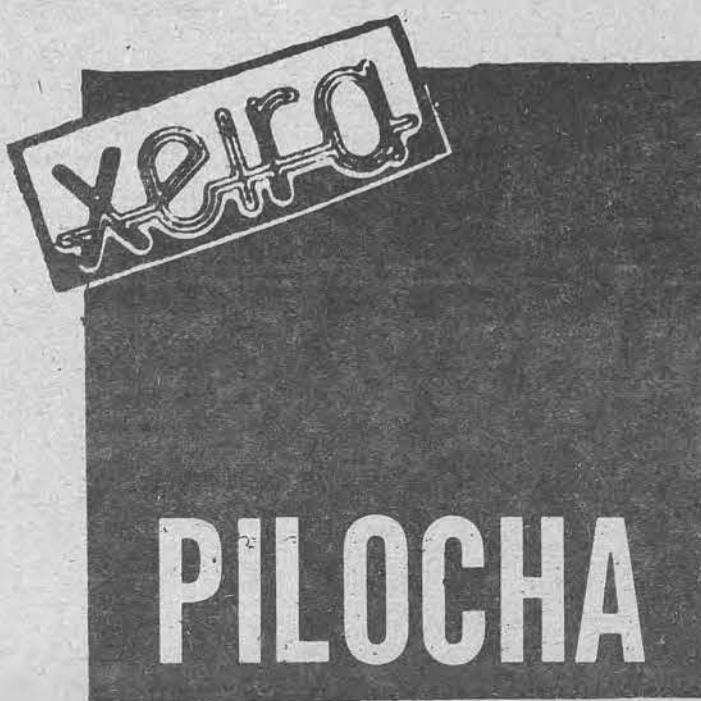

Cando ainda non chegaren os visitantes, o pobo, ben integrado no ritual, apanda cos paus do Peliqueiro

¡Qué ningunouse cruzarse no seu camiño novo ou vello, home ou muller!

UNECO SELO DISCOGRAFICO QUE PULA POLA CONSERVACION DA NOSA MUSICA POPULAR

NEN MATEMATICA, NEN MODERNA, SENON DELITO

(I) O DELITO

ANTON ALONSO NUÑEZ

Licenciado en Matemáticas

Apresentase eiquí a solución dun pequeno e sinxelo problema a fin de que, mesmo quen esteña totalmente alonxado deste choio, poida formar opinión de seu encil da enliada que se agacha baixo da mintreira denominación de "Matemática Moderna".

No primeiro dibuxo vemos o rato poder atinxir o queixo por 3 camiños distintos. E se no segundo dibuxo completamos os forqueamentos hasta chegar ao queixo, vemos que agora o rato dispón de 6 camiños distintos (3×2 igual a 6).

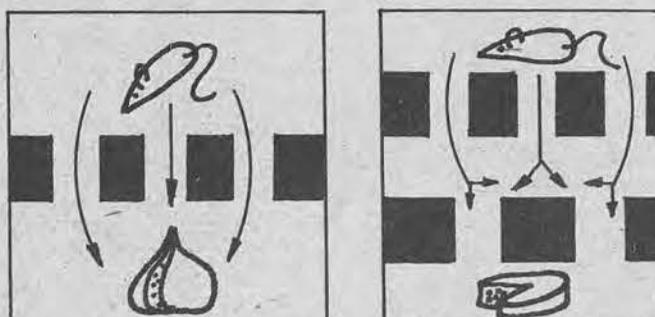
Este razonamento do forqueamento é totalmente xeral. Se o rato tiver de atravesar unha ringleira de 3 andamios, e logo outra de 2, unha tercería de 1 e unha derradeira de 5, o total de camiños distintos posibles sería entón de 30 (xa que $3 \times 2 \times 1 \times 5$ igual a 30). (Anque pintalos todos sería a causa embrullada, o método é claro).

Supoñamos agora que entre o rato e máis o queixo hai 14 ringleiras de 3 andamios cadansua; supoñamos, a máis, que en cada ringleira pintamos un 1 nun andamio, noutro andamio un X e no terceiro andamio un 2. Velequí dúas consecuencias deste suposto arranxo: dunha banda, cada camiño seguido polo rato serviría pra enchermos unha quiniela (arrepárase que, nefecto, cada vez que algúen cubre unha quiniela, sigue un camiño idéntico a un dos que pode seguir ao rato); doutra banda, e pola mesma razón do forqueamento, resulta que o número total de quinielas distintas posibles, igual ao de camiños, calcúllase multiplicando o 3 por si mesmo un total de 14 veces (o que nos da unha embrulladísima rede de 4.782.969 combinacións).

E pra rematarmos este problema, supoñamos finalmente que un xogador de quinielas quixera dar por seguros 6 partidos, por parcialmente dubidosos 5 e por totalmente dubidosos os 3 restantes. Se quixer xogar co rato, poñería 6 ringleiras dun sóio andamio (e nel escrito un 1, X ou 2 que en cada caso escoller), 5 ringleiras de 2 andamios (e, neles, os correspondentes signos), e 3 ringleiras de 3 andamios cada unha (e, en cada ringleira, o 1, X, 2). E o número total de quinielas ou camiños viría dado por un producto de 14 factores, dos que 6 valerían 1, 4 valerían 2 e 3 valerían 3 (o que nos da 864).

(Naturalmente, do mesmo xeito resolvéramos calquera outra combinación de resultados; pasamos agora ao fondo da cuestión).

Se colledes un deses libros que se gaban de "matemáticas" e "modernos" (entre eles, iai! un hai pouco publicado en galego) e nel percurades á solución do problema das quinielas, precisaredes comprender o contido abstracto (e noxento e perjudicial a certas edades) de sesenta páginas de aplicaciones, sobrexetividades, confusa combinatoria, etc. Máis ainda: esas sesenta páginas son somente pra "comprenderdes" o caso particularísimo no que se querían barallar os tres resultados 1-X-2 en todos os catorce partidos; se vos intresar o caso de nuns partidos barallar 1-X-2, noutros somente 1-X, etc... eso non o tran xa (seica por ese método que usurpa a nobre denominación de "matemática moderna", percariades dun xigantesco calculador electrónico... sempre que pagásedes pra contratar un equipo de inxenieiros especialistas en programación e cálculo).

Exemplos destes absurdos e ben doado o ponermelos a milleiros, e dende a escola maternal ao fin da licenciatura polo menos (e non somente na matemática, senón tamén na lingüística, na psicométrica, etc.) Velequí outros dous ben breves: Neses libros veredes que pra resolver o problema "¿Cánto custan 5 bolígrafos a 2 pesos cada un?" percísase de duas páginas e media de grafos, aplicacións e sedicente emprego dunha linearidade cuja validez non proban (e que, de tela probada, faría inútil toda a andanada de grafos e demás); e tamén veredes neles que con todas as benzóns ministeriais e académicas diselle a nenos de 9 anos que "xiro é o producto de duas simetrías axiais cun punto invariante", co que os mercachifles autores proban non saberen a quen lle falan, nen de qué falan, nem se o que din é certo, nem xiqueran que é o que están a decir, meros papagaio que ren entenderon da matemática clásica, moderna ou futurista, anque no seu nome rouben o caldo cotián que comen.

Así, cando hai algo máis dun ano chegou un meu fillo ledo do Instituto, que por fin sabía calcular o número de quinielas posibles, eu aburín nel: "Anda, e vai a espicallo ao albañil que está na casa ou ao seu xefe". E seica xa lle picara o arrullo modernistóidico, porque me dixo con "suficiencia": "Non sei se terán capacidade pra me seguir no razonamento". "Entón, ao teu abó, que ben afeto que está a andar con números na oficina". "Oí, papai, non amoies; ¿cómo llevo a espicalo, co longo e complexo que é?". "Entón espicalamo a min, pro en serio". "Home, aínda non memoricei todos os pasos". (Xa tedes eiquí unha característica básica desta antipedagoxía: longas, longuísimas memorizacións arre de cousas e de procesos redactados por "mestres", das que o que menos importa é se as entenden ou non os alumnos). Pedidle que, en troques de memorizar, me resolvera o problema xeral, con barallamentos distintos en cada partido. "Ai, eso non llo sei, que aínda non nolo espicaleron". "Vouche dar unha pista: deixa de furar na lección sesta, e percura na primeira, na do producto cartesiano, que nela non pudo o autor esaxerar nos requírios modernistóidicos". — Naturalmente, o rapaz fracasou, que non pudo dar coa solución. Nembarangantes, sacou boa nota ao final do curso: (memorizou o que lle esixían os magnetofonizadores oficiais dos miolos dos alumnos e abondou).

Vexamos agora: o que fai quinielas razona do xeito que vimos ao principio; con ese mesmo espírito razona o inxeniero nos seus cálculos, a peixeira ao botar as contas.

E, anque o negue, así razona o profesional da matemática na sua vida ordinaria e na vida profesional cando se defronta cun problema novo (aínda non conocido nem memorizado nem prostituido previamente por él, nunca o veredes misturando sobrexetividades coas suas quinielas, nem grafos coa sua compra de bolígrafos, nem relacionar ao xiro que lle da ao volante do seu coche con simetrías teñan ou deixen de ter puntos invariantes nos seus axos).

Si tal é a realidade zula e cá é a causa do treslelo e dano que están a sofrir neste terreo tanto os estudiantes coma a sociedade? Hastra onde eu chego a entender, todo se debe ao predominio legal e á proliferación coma setas dos tipos carto e quinto dos cinco que existen entre os matemáticos:

O primeiro tipo constitúeno os profesionais que non pasan de nos decir que se poden facer tantas quinielas; a eles non lles deberemos ningún progreso.

O segundo é o daqueles que a partir dunha semilla, e apoi dun traballo de creación e descubrimento, consiguen arrequecer o mundo da cultura e da civilización.

O terceiro está formado polos que nos seus estudos e explicacións siguen tanto como poden aos mestres, e percuran honestamente de poñer as creacións e riquezas destes ao noso alcance e uso.

O carto tipo corresponde a aqueles outros que conocedores da laboura dos do tipo segundo, e a causa da certos condicionamentos ideolóxicos e/ou materiais dos que non cadra falarmos eiquí, ao se constituiren en transmisores a alumnos daquela laboura, non o fan ao xeito dos do tipo terceiro, senón prostituidos todo de milxeitos e maneiras, cada cal máis enliada e increíble do que as outras: sustitución do "entender" —calificado expresamente de "vá erudición"— por memorizacións de longuísimos treitos sen fonte, camiño nem meta, e dictados por non se sabe qué deus inspirador aos sedicentes sabios; esoterismo absoluto, coa vontade de aillar unha ponla do saber do contacto coas outras ponlas e tronco (hoxendía, os términos "moderno", "rigor", "axioma", "demostración", "dimensión", "xiro", etc. etc., todos os términos técnicos da matemática non significan o que aínda teñen que seguir a significar na vida xeral); mercantilismo asañado que triplica a estensión necesaria dos libros, non poñendo nem bargantes, a palla aparte; espoñer o abstracto antes do que o concreto, o xeral antes do que o particular, o difícil antes do o fácil; espoñer todo con catro ou cinco anos de avance respecto á edade dos alumnos; darlle más importancia ao formal e inútil do que ó constructivo, semántico, poético e útil, etc. etc. etc. NESTE PROCEDER E ONDE ESTA O DELITO.

O quinto tipo é certamente curioso, formado por profesionais nos que se da a dorosa mistura de víctimas e de culpables: son os novos profesionais que "formados" polos do carto tipo, sen que en ningún momento estes lle deran a clave, coidan (?) que ésta non existe ou non xiqueran sospeitar (?) que puidese existir; e que, meros magnetófonos intermedios na andrómena esotérica e delictiva, somente servirían pra magnetofonizadores de novas xeracións.

historias de esmagados

X. MARIN

NACIONAL

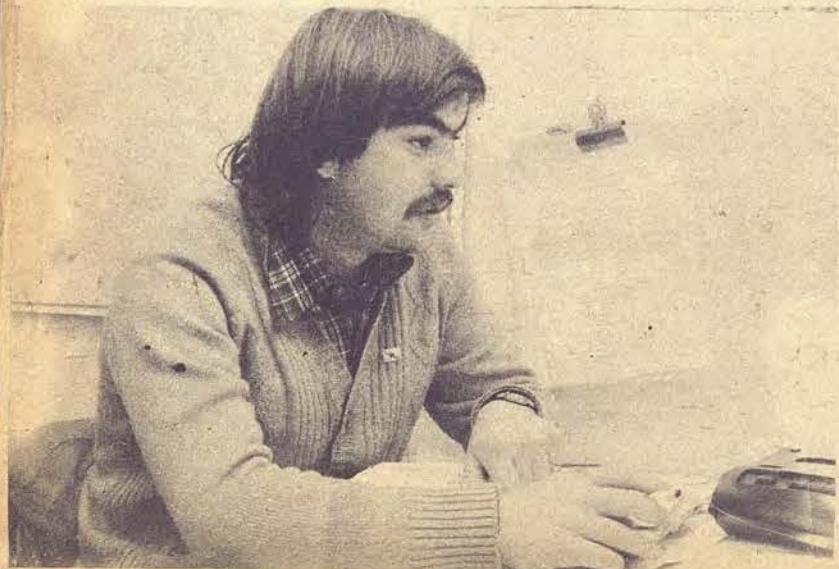

"Eu fixen o das licencias, eu fixen o da fábrica do xelo, agora fago de intermediario". (CURA)

Xesús Arrizado, da ING, "porque os mariñeiros chamámo-lo pra arriba e tamén fumos fóriados do Pósito coma eles", mencionaba xuntarse cos traballadores do mar de Celeiro, que acababan de ter unha reunión cos armadores, armadores como o Sr. Basante, que nos declara: "O pósito é unha entidade privada. Noutras ocasións deixá-selles facer alí reunións co Sindicato, pero agora dixéramos: queremos falar mariñeiro e armadores sós. Terminouse bastante bén, saíuse. Xa o porteiro iñorón de Patrón Maior de non pasase naide de fora. Os mariñeiros quedaron pra eleccións a la comisión de dez representantes. Pero nada mais salir pola porta, veu Arrizado, empeñouse en subir e entón, claro, as cousas estaban algo quentes, un armador colleuno dun brazo, estirada por acío e empeza o follón que as veces nin se sabía como vén... un puñetazo polo aire... cando se dan conta estaban todos misturados, mariñeiro e armadores, pero a chispa foi esa ¿por qué subiu?".

Mentras, na prensa diaria informábbase de que foi gracia ó cura —Don Vicente Gordalíe, Patrón Maior da Cofradía, entre outras dedicacións— a causa non pasou a maiores e se deixaba entrever cás que foran os mariñeiros os que lle arrearan ó representante da ING.

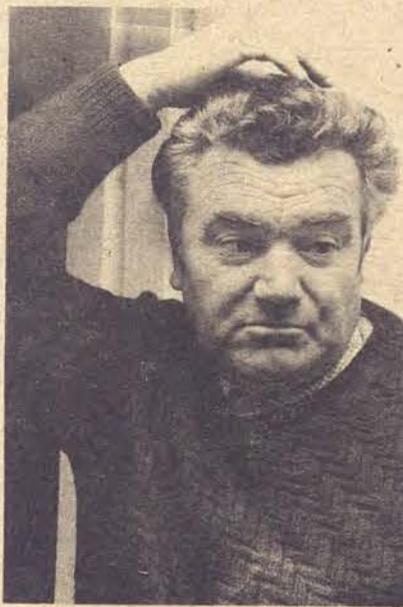
"A verdade é que están afeitos a unha mecánica que nin saben bén o que queren" (ARRIZADO-ING).

"Colleronme polos pelos e déronme na mandíbula, no nariz, nun ollo, o labio partiu-se... Foi nas escaleiras do Pósito... Colleronme —Antonio Regal, Antonio Santos, Juan López, Francisco López— e veña, mentres me decían: tí non tés nada que meterte aquí:

CELEIRO

OS ARMADORES SEN RUMBO

"Empeza o follón que veces nin se sabe cómo ven".
(ARMADOR)

ALTURA PRA UNHAS COUSAS, RAIXURAS PRA AS OUTRAS

"Nas vacacións de Nadal presentáronse de cindo que había un convenio, moi atrasado, moi vello, e que tiña unhas condicións que non respetámos —dijo o Sr. Basante—, pero é que somos de altura e o convenio é de baixura. Algunhas mariñeiro informados por esa... como se chama... sindical internacional galega (c) plantexaron o conflicto, hubo que agardar a que resolvese Maxistratura, cada vez foise augizando mais, houbo negociacións coa sindical, agor a cos mariñeiro... pero maxistratura deuños a razón".

No convenio do 65 baseábanse os mariñeiro pra reclamar que se estipule, dentro do sistema "a parte" vixente hoxe—o cincuenta por cen do importe das capturas pra a tripulación e o 50 por cen pra o armador, por entender que o termo "Bajura" era o nome do respectivo sindicato integrado no vertical, pero que non se refería ó ámeto do convenio senón que este abrangría tamén ás artes de palangre e trasmallo. Segundo fontes sindicais, esto corrobórase porque con anterioridade ó ano 65 a propia Axudantía de Marina en informe dirixido ó Ministerio de Traballo explicitaba a desaparición da denominación "bajura". Si aparece, pois,

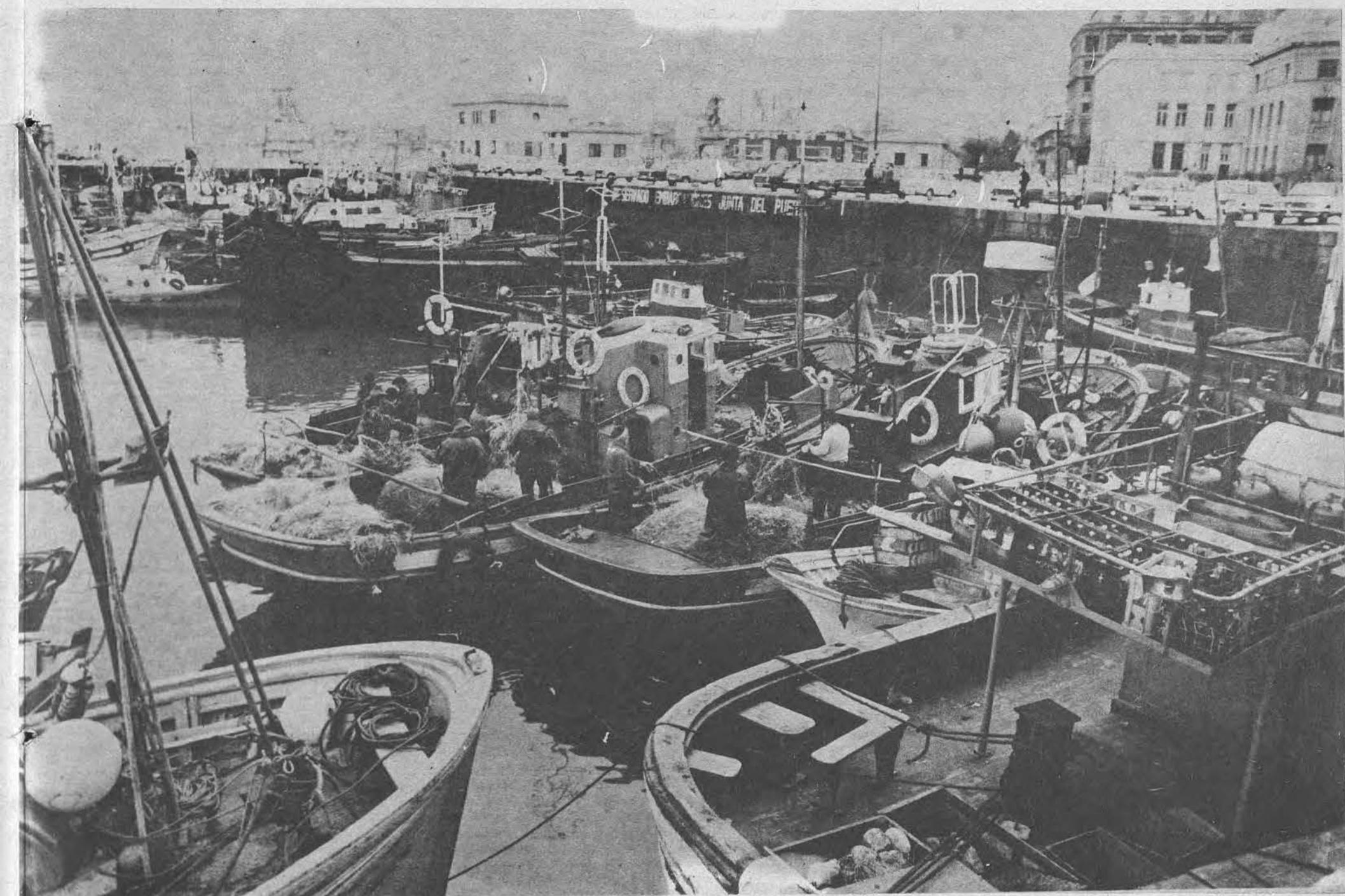
que Maxistratura si reconoceu que tinamos dereito ós descansos e a reclamar, ainda que individualmente, o cobro dos de este ano e eu falei nunha asamblea en nome de todos, pra engociar un montón de cartos—50.000 pesetas— pero non queren saber nada si primeiro non negociamos o convenio de les".

AS CONTRADICIONES INTERESADAS

Coa flota parada de hai dous meses, hai algunas cuestións que ningún se dá explicado, como por exemplo, os intereses que moveron aos armadores pra alongar gratuitamente o conflicto, desenrolandoas tripulacións e, pola contra, a convocatoria recén de asambleas pra defender que se volva ao mar, cando ésta é unha postura asumida desde o 15 de xaneiro por mariñeiro e centrais sindicais: sair ao mar, pero nas mesmas condicións de antes, e pendentes do recurso que farán no Tribunal Central, e non sometidos a un novo convenio, no que, pra colmo, somentes están representados os armadores, porque, coas tripulacións desenroladas, despedidas, non habería de lei "parte social".

Outras cousas semellan más claras: que os mariñeiro conseguiron, inda que se agache, —xa nos primeiros días da folga— cobrar as vacacións e pagas estras; que o Instituto Social da Marina modificou as cotizacións mínimas, a proposta da ING, situándoas ao redor das 27.000 en concepto de salarios, mentres que antes eran 18.000; que as nóminas empezarán a regularizarse "todo era de palabra, eu non teño ningunha desque estou en Celeiro, mesmo cando na Delegación de Traballo lles explicaron que tiñan que facelas, eles daban follas de libreta, e algún decíalle ao Delegado, cando falaba de amañar o asunto: 'eh!, muchacho, me tienes que hacer las partijas', pero teño traballado setenta e oitenta horas seguidas, teño comido o almorzo as catro da mañá, e referente aos contratos, quedan na Cofradía, din, pero non chos facilitan...".

Pra os armadores tamén hai cousas claras: "As nosas son

"Queixemos ir sempre o mar pero non en peores condicións que antes e agora abrimos os ollos". (Mario Vale)

embarcacións "á parte", e non hai convenio de sector, así é que cada armador pode contratar como lle pareza, e ista complicación de descansos, vacacións, a lexislación é confusa... Nós empezamos con créditos, todos somos mariñeiros e traballamos no barco: así, eles son tamén patróns dos barcos, cobran a sua parte como tales e están no puente, e nós na cuberta, espertos a un golpe de mar. E vostede pregunte por aí, ¿de

"Levan comida abondo e nós a erguernos ás 4 pra largar, e así hastra..." (Ramón).

quen é esa casa, esa obra? Dun armador".

¿AO SERVICIO DE...? DISE QUE DA UCD

"Os armadores son os primeiros que van ao mar, os primeiros en poñer o traxe de augas, os primeiros que traballan, son mariñeiros debendo moitos ao barco, e eu confío que como tales, se entenden cos outros mariñeiros, e continúen coma estaban, ao 55 polo 45, porque

eso do 50 por 50 non lles cubre, xa que poñen o barco, os aparellos, o gas-oil, inda que sí, houbo, algún que facía cousas contra a lexislación... Sí, sí, había contratos por escrito, firmados, e agora vaise normalizar más esto. Neste senso, este conflicto ven poñer certo... porque antes facianse moitas cousas de boa fé, de palabra... Sí, non se facían os descontos que hai que facer, as estrás... Agora, que coas nóminas córrese o risco de que interveña a Facenda co IRTP, e en certo senso, é un perxuicio... Pro todo este conflicto foi mal plantexado, e estes inocentes... Bueno, eu non podo pesar de ningún lado, son independiente, más ben estarei pola parte do mariñeiro, polo más déble e necesitado de defensa": E o patrón maior da Cofradía, designado hai tres anos, a raiz dun desfalco, pra que ordenara algo aquello, e ordenou tan ben, eso sí, que hoxe tén un superávit de 12 millóns. E don Vicente Gradaile, cura de Celeiro, intermediero no conflicto, —de parte dos armadores, din os mariñeiros que entrevistamos e algún comerciante da vila—, o home que se gaba de conseguir, personalmente, seis licencias prá flota luguesa, de facer unha cooperativa pra unha fábrica de xelo, "porque un porto sin xelo é coma unha mesa sin pan", de conseguir a Casa do

Mar, a piques de se inaugurar "e imos unha gran lonxa"... Tamén el trouxo un abogado pra o Pósito, un abogado pra "en paz y armonía" como gosta de decir, acarón de "Eu fixen", atender a armadores e mariñeiros, un abogado...

BON PRA UNS, NEMIGO PRA OUTROS

"O señor Centeno, sempre defensor de empresas, que tamén orientou aos armadores en contra nosa. En troques, non queren á central sindical, porque nos abriu os ollos, que nin nos atreviamos a falar por non perdermos o posto de traballo, por eso impugnaron as eleccións sindicais".

"Impugnámosllas —diría o señor Basanta— porque as fixeron mal, e a verdade, é que esa central xa de ouvidas non nos gostaba, porque non cede, pero eles teñen que ter os seus sindicatos e non quere decir nada que desta vez non nos entenderemos, e si nesa comisión de dez que agora van elexir saen os mesmos que eran delegados, pois nada, estivemos sempre abertos...".

"E querían que a Comisión a formara xente somente do casco de Celeiro, porque ali teñen moito familiar embarcado e moito pelota, pero ben lles dixemos que todo mariñeiro

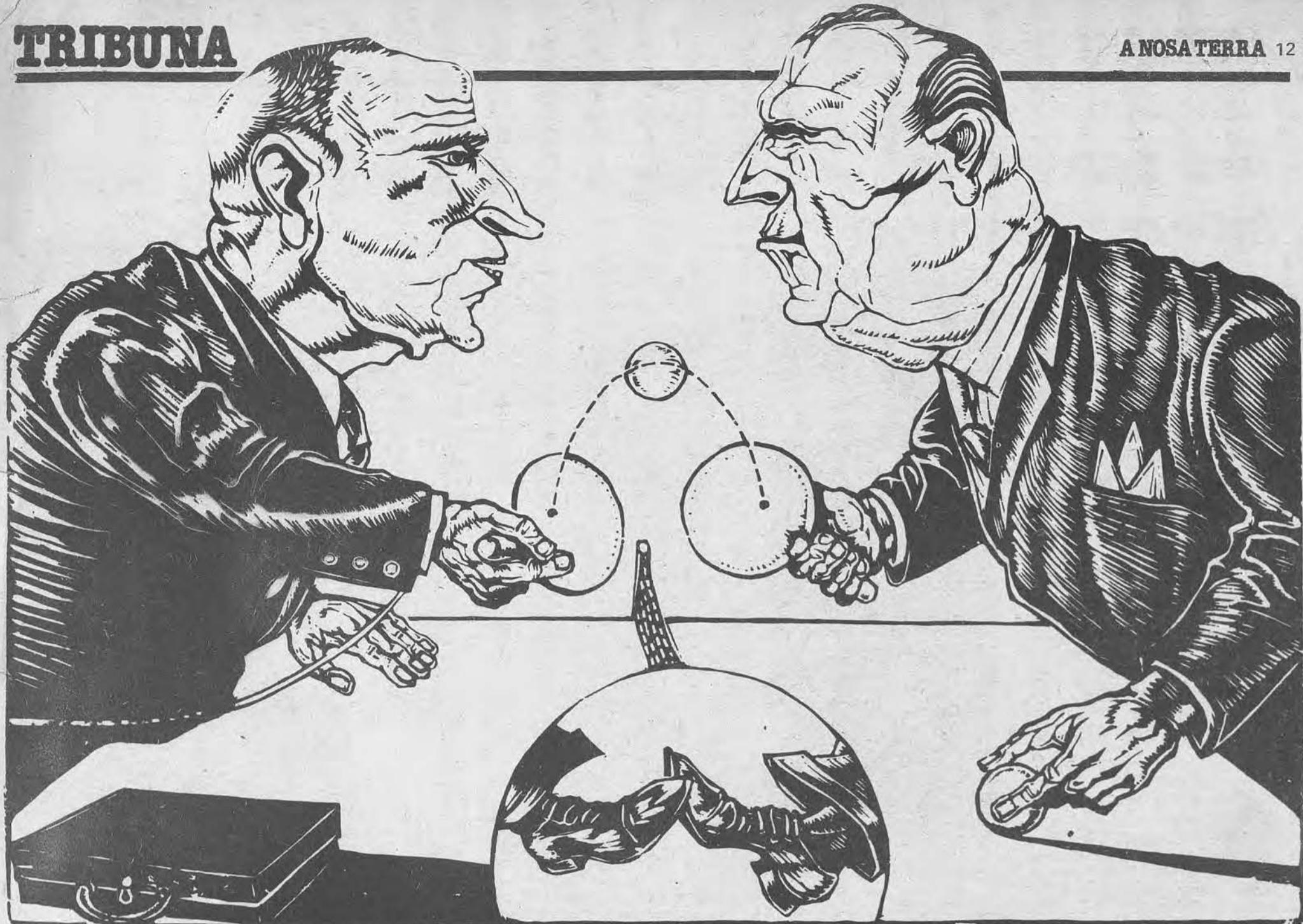
asociado ao Pósito tén dereito a que o escollan. Non podíamos erguer a voz nin pra descansar un domingo, e as nosas vacacións eran cinco días polo Carme, cinco por Santiago, o Patrón de Celeiro, e polo Nadal, pero no conflito perdemos o medo, e eles aprenderon que non poden estar co látigo do "se non che convén, vaite".

E o arte da volanta vai sendo sustituido pola palangre ou o pincho, e a flota sairá á percuta de merluza ou besugo ao Grand Sole, ao marraxo ás Canarias; sairá facer a campaña do bonito no vran, e algún barco irá neste marzal ao bocarte. Pero os caladeiros están esquilmados, e polo sí ou polo non, anque "semper miramos prá Dirección Xeral de Pesca, sin pensar si é boa ou mala, somente querendo sair ao mar", diría Basanta, amais dun fato de medidas a corto plazo ora evitar o esfarelamiento do sector, todos —con más intuición que confianza— agardan un sector modernizado e rentable, obxectivo que, —ao pan, pan— leva aparellada unha necesidade: a Reforma Pesqueira Galega.

Entramientras, cada reclamación dos traballadores do mar é moi posible que tope cunha mecánica non falta de

"Colléronme polos pelos e..."

MARGARITA LEDO ANDION

EU FUN CONCELLAL

XOSE R. MARTINEZ SANCHEZ

Hai un vello aforismo español que advierte: "Cuando las barbas de tu vecino veas pelar, echa las tuyas a remojar". Bueno, pois eu fun concellal de cando a época franquista, e quero poñer aos meus inespertos sucesores posibles en antecedentes de certas cuestions que van topar no seu longo peregrinaxe e traballoso angueira edilicia.

A "Ley de Régimen Local", de anacronismo increíble, saiu aprobada e promulgada por decreto de 16 de nadal do ano 50, en vigor durante o réxime franquista — iai! e inda hoxe — e coa que teredes que apandar os primeiros concellais da democracia española, cumpridos os tres anos da morte do dictador; ela é unha lei acomodaticia, parida nos anos trunfais, antidemocrática, españolísima e feita pola oligarquía ao servizo da clase dominante, inda hoxe no poder. Esta lei e os seus múltiples regulamentos e instruccións prevían tres tercios de ediles: os que escollían os cabezas de familia por medio dunha antroidada electoral, os nomeados polas organizacións sindicais por medio de compromisarios, medio empresarios medio traballadores, que emitían o seu voto nunha mesa electoral formada pola xunta municipal do censo, e por último, o tercio de Entidades, que na práctica estaban nomeadas e impostos polo Goberno Civil. Non é porque eu pertenecera a il, pero dentro do quecaibe, o tercio sindical era o máis representativo, e poidamos sair e saímos os que non eramos do partido do goberno. O alcalde era, inevitablemente, de dedo, igual que os ediles de entidades. Andaban sempre á percura de homes comprometidos coa oligarquía dun ou doutro xeito, mellor funcionarios ou profesionais de actividades non liberais, e esto, pra que houbera sempre un vencello, unha atadura co poder establecido por onde o ter agarrado pra o caso de malos pensamentos. Deste xeito, o triunvirato alcalde-gobernador-ministro ou ao revés, era o cordón umbilical da política local, manipulada dende unhas institucións centrais ríxidas e intransixentes. Había tamén un nervio que percorría todo este circuito: o teléfono azul. Se se puidera escribir a historia secreta deste fío, iam-

Todos apampados. Por este medio derrogábanse os ministeriais cada vez que lles conviña aos grandes persoeiros, alterábanse xuiños, trocábansen sentencias e resolucións, ignorábanse leis e regulamentos, consentíanse e legalizábanse actos que estaban específicamente postos fora da lei, en fin, era a manifestación da vontade omnívora do poder central omnipotente.

Rin, rin, rin.
—Hola alcalde, aquí te habla el titular del departamento de Industria. ¿Cómo estás?

—Bien. A tus órdenes. Dime ¿en qué puedo servirte?

—Mañana o pasado te visitará en mi nombre el gerente de la industria de que te hablé cuando estuviste en mi despacho. Te pondrá al corriente de los proyectos del Ministerio para la instalación en ese estuario del complejo fabril. Teneis suerte. Va a ser tu ciudad la adelantada en estos avances de la técnica y ademas contareis con cientos de puestos de trabajo. Te felicito.

O alcalde, que conoce aos seus ediles da Permanente (órgano municipal que concede as licencias), anque os escolleran entre os más adictos dos adictos, tén medo de que ese embolado non resulte tragable, e é por eso que se astreva a decir:

—Sí, sí, ya sabes que cuentas conmigo, pero la Corporación puede...

—Nada hombre cambias lo que fuere necesario. No vas a permitir indisciplinas. Bueno, hablarás con mi enviado que te aclarará muchas cosas y si aún existe alguna dificultad, me llamas a mi oficina para remediarla. Un abrazo alcalde. Adiós.

—Arriba España.

O alcalde queda dubidoso. De certo, non sabe si é que a industria que teñen pensado instalar dende o Ministerio vai ser boa ou mala prá cidade e pra os concellos colindantes, que tamén se van ver afectados. Pero non lle pode faltar ao Ministro, si é que quiere evitar danos meirandes pra el mesmo. Entón, queda á espreita da chegada do emisario madrileño e éste move a balanza do lado das suas pretensions. El é certo que a industria é molesta, insalubre, nociva e perigosa, pero prométeselle que as medidas correctoras van ser sumamente eficaces, chegándose ao extremo de non se poder saber si é que a fábrica existe ou non. Déspos fálase de acciones, de consellerías, de xenerosidades, en fin, de cousas beldidas.

—Diré a la corporación que no se permita la instalación, e nese caso, sabes tanto ou menos dos problemas municipais como un veciño calisquer da cidade, que non seña nada.

O alcalde pensa en todo esto, pero hai que decidirse. Vai permitir a instalación sin licencia, e o mesmo el que a Corporación, non se van enterar de nada do que pase a dous kilómetros do salón de sesións.

Houbo revoltas. Actuou a Guardia Civil. Houbo detencións e un longo etcétera, pero nin o alcalde nin a Corporación se enteraron. En realidade, non tiveron tempo, poisque estaban mergullados en problemas máis importantes.

Desque os habitantes das cidades afectadas collen conciencia da monstruosidade cometida polos seus representantes municipais, xa é tarde. A factoría está traballando a tope. A destrucción do medio é cosa feita, algúns aspectos dun xeito irreversible. Agora téimase, nun momento xurídico inoportuno, en legalizar a situación e conceder unha licencia. Movilízase á poboación, presentanse centos de oposicións, os organismos máis representativos e autóctonos erguen a máis firme e enérxica das protestas, pero todo vai ser inútil. Detrás está a oligarquía e os seus cómplices, que non ceiban nin pensan ceibar a presa.

Disque temos unha democracia, de hai tres anos, e que tamén temos unha Constitución. Pero eso non nos vai servir pra nada, porque tamén temos aos mesmos no poder, con idéntico comportamento, iguais apelidos, exactas argallas, raposaría e costumes que lles permitiron, durante cuarenta anos, facer prevalecer a inxusticia, a ilegalidade e a corrupción, sobre todo a corrupción.

Meus benqueridos e desconocidos continuadores, idei que deprender a lei de Régimen Local e o seu regulamento, estar con todos os sentidos ben despertos e vixiar sen acougo a estes sinistros caciquínos, tan sutís que poden estar ao voso lado, a axearvos, fideles somente aos seus bastardos e sucios intereses, sin que vos vos decatedades; tedes que conseguir que a Lei de Régimen Local se actualice e democratice. Pensade que tén trinta anos de vida —toda unha xeración— e que ademais, saiu promulgada no momento máis intransixente da Dictadura. Pensade tamén que difícilmente idei poder facer algo constructivo estando ela en vigor. Porque a un concellal rebelde podéselle anular reducindo a pleno e hasta prohibíndolle esaminar os expedientes sen permiso do alcalde delegado. E nese caso, sabes tanto ou menos dos problemas municipais como un veciño calisquer da cidade, que non seña nada.

Así é que, benqueridos señores, ide poñendo as barbas a remollo, que senón estou vendo que vos van afeitar en seco. Sorte.

Pontevedra, 24 de febreiro do 79.

Ao paso dos líderes estatais

EMILIO VEIGA

Carai, carai... pois ao millor Catalunya sí que é unha sucursal. Vaia, nós non poñemos nin quitamos, pro niste pasado fin de semán, que foron os mitins centrais en Barcelona de cásque todos os partidos, visitáronnos a crema dos políticos profesionais dos madriles. Felipe González animoule o cotarro ao PSC, Adolfo Suárez aos centristas de Catalunya, Santiago Carrillo ao PSUC, Eladio García Castro bótoule unha man ao PTC, etc., etc... E, isto cheira a visita do director comercial dunha fábrica de plásticos á sucursal de Catalunya, sucursal que si se lles funde leva con ela ao resto da empresa.

Xa, xa sei que isto non é política e non hai que ir á mala fé. Os líderes dos partidos estatais con sede central en Madrid non van ás nacionalidades en plan de xerentes, senón como amigos, botar unha man, vaia. Sei tamén que todos istos partidos cataláns, reclamándose autónomos, teñen relacións cos homónimos do Estado, porque están son.

Total que a sua presencia eíqui esplícase pola cordialidade das relacións entre as forzas nacionais e as estatais. Bueno si alguém lle gosta ista explicación alá il ou ela, pro moito nos tememos que na política as mostras de amistade non señan de balde, e cando se fai algo é en troques tamén de algo. E aí está o problema, quen ganará no troque. Os nacionalista radicais, coinciden en decir que será Catalunya quen perda. De calquer xeito, podéremolo comprobar cando saian os resultados das eleccións, é decir cando vostede lea ista crónica.

Unha cousa se pode decir xa antes dos resultados: estas visitas milagreiras amostran que políticamente Catalunya hoxe por hoxe non se autoabasta en canto a campaña. O certo é que nos postres choutaron os ataques de cada forza a aquelas coas que lindan, nun desesperado intento de rasparle votos ao veciño. Ataques de comedeta que non senmente se verteron nos mitins pra quentar á xente, senón en

Os grandes invaden Barcelona á busca de votos.

espacios pagados de publicidade política nos medios de comunicación.

Así, a UCD adicalle un anuncio dunha páxina aos socialistas, no que aparece con grandes alardes tipográficos un rotulo decindo "os socialistas teñen que centrarse". Duas fotos do Felipe González sirven de portadas ás manifestacións do PSC antes da campaña e na campaña, buscando contradiccións pra rematar pedíndole o voto á UCD. Claro que tamén eles reciben.

Neste caso, o pau deullo o líder catalán da Coalición Democrática, Antonio de Senillosa, que así se chama o representante catalán dos dereitistas da triple alianza. E un play-boy metido a político. E é famoso por facer frases graciosas e avaladas con mala uva. Bueno pois a última producción do señor Senillosa

pra un anuncio di así "nos colexios mandan os nenos, nas cárceles mandan os presos, nos manicomios mandan os tolos e o que é pior, en España manda a UCD", estas son duas perlas que reflexan a situación preelectoral a poucas horas da xornada de reflexión.

**IDIOMA GALEGO
IDIOMA OFICIAL**

O PROGRAMA PRA MILLORAR
O NOSO IDIOMA, POLO F.C. DA
AN-PG. MARTES E VERNES
EN RÁDIO LUGO. **9 da Noite**

Facer imposible o posible

MAIALDE

Entre festas do antroido (IHAUTRIAK) e aburridos mitins, asistimos esta semá á deradeira batalla na loita electoral. As diferentes folgas e negociacións viñeron acompañadas dunha certa tensión ante a dureza da patronal e tamén no caso da multinacional "Michelin", de Gasteiz, do secuestro por ETA (político-militar) do xerente de dita empresa.

LOITA ELECTORAL

A tipicidade do caso basco sigue presente tamén nóstros eleccións. O colectivo comunista libertario "Askatasuna", formado entre outros por exmilitantes da CNT, como Mikel Orrantia, anunciou que apoia o seu voto a Herri Batasuna, coalición da que forman parte como candidatos algúns dos seus militantes, tales como Txetxu en Basauri. Afirman tamén o seu apoio crítico á alternativa KAS. Asimesmo ETA (militar) nun comunicado feito público luns pasado, pedía o voto pra Herri Batasuna. Ortzi, nunhas declaracions recéns criticaba o actual proyecto de estatuto como engadido e demagóxico, ao tempo que citaba a Churchill pra decir que en Euskadi vai haber sangue, suor e lágrimas, e que hai que ser conscientes delo. Mario Anaín dia, pola sua banda, criticaba a Herri Batasuna e ao seu estatuto municipalista, acusándoa de beneficiar con el ao PNV en Bizkaia e Gipuzkoa e a UCD en Nafarroa e Áraba. "Istos señores están empeñados —manifestaba— en convertir o posible en imposible". Arzallus, candidato do PNV, declaraba por último, lembrándose a Fraga, que os de Herri Batasuna terían que pasar porriba dos seus cadáveres si querían tomar as rendas de Euskadi.

"MICHELIN" NEGOCIANDO

Luns 26 iniciáronse as conversas entre o comité de empresa de dita factoría e a empresa. A empresa, tras de declarar que Luis Abaitua, secuestrado o pasado día 19 por ETA (p-m) antes que empresario era amigo e compaño, accedeu a negociar. O secuestro de Luis Abaitua Palacios, o primeiro de longa duración realizado por ETA (político-militar) tras da escisión (e posterior unificación con ETA

(militar) do grupo denominado BEREZIAK (especiais), vén reforzar asa a línea de intervención seguida por ista organización durante este último ano.

Nesta ocasión, o secuestro condenado polas centrales sindicais CCOO e UGT, non foi polo comité de empresa, dando lugar a fortes tensións. Ao mesmo tempo, as direccións das catro fábricas da empresa "Michelin" do Estado Español —Lasarte, Aranda e Valladolid— xuntábanse pra decidir. A consellería do interior do "Consello General Vasco", fixo un chamamento condenando o secuestro, e pedindo a liberación de Luis Abaitua; a sua muller, Mercedes Odriozola, declarou que agora que a empresa empezou a negociar, agarda a pronta libertade do seu home.

ETA (político-militar) revindicou, asimesmo, o intento de "arresto" de Eloy Cernizo, director da factoría "Michelin" de Valladolid, e o posterior secuestro e abandono cun tiro na perna de Victorino Magdaleno Ibáñez, xerente de "Manufacturas Metálicas Bizam", e, aseguir ista organización, principal responsable da crisis que atravesa a empresa "Vifasa". ADEGUI, patronal da pequena e mediana empresa, reaccionou, manifestando, que este tipo de sucesos non contribuen a resolver os problemas laborais.

Por outra banda, puidose saber que Ernesto Montero, conocido industrial irunes de productos cárnicos, abandonou a sua residencia en Donosti tras de ser obxecto dun intento de secuestro. Ao parecer, naquel intre somente se atopaba na casa a sua sogra e muller Basqueaux. Ernesto Montero, de 57 anos, foi obxecto de intentos de secuestro xa en anos anteriores. Os seis pabellóns de Irún foron denunciados en numerosas ocasións polas Asociacións de Veciños, debido aos cheiros refugados contaminantes derivados de dita industria.

NAFARROA SEMPRE
"P'ALANTE"

Os troques, respecto ao tema Nafarroa-Euskadi dados por algúns partidos políticos últimamente non semellan preocupar moioto as forzas autonomistas de Nafarroa.

A xuicio dun portavoz da coalición Nacionalista Bascos (PNV; ESEI, Euskadiko, Ezkerre e PTE), Vicente Serrano Izko, os troques dados por determinados partidos de cara a Nafarroa

Arzallus (PNV): "Os de Herri Batasuna terían que pasar porriba do meu cadávre..."

virían condicionados por distintas razones. No caso do Partido Carlista —deixa agora EKA— Euskadiko Carlistas Alderdia, o troque baseríase no desexo de recuperar un electorado perdido nos derradeiros anos, ao tempo que a postura de ORT, continua Serrano, é unha reacción ante o auxe dos partidos abertzales navarros. Por último, a xuicio de Nacionalistas Bascos, a postura do PSOE situase na política global levada por este partido en Euskadi: "o PSOE necesita ter nas suas mans a chave da integración de Nafarroa para imponer a sua política e do conxunto de Euskadi".

Pra o mozo abogado de Leiza Patxi Zabaleta, candidato número un para o congreso por Herri Batasuna en Nafarroa, o avance no campo da autonomía somente é en canto institucionaliza Nafarroa dentro de Euskadi, mencionando a Consellería de Transportes de Juan Mari Bandrés no CGV, continua: "e más positivo que somente se conquiaria o distrito universitario basco, con Nafarroa, dentro, que todos os ferrocarriles de vía estreita e demais concesións, todas elas de vía estreita que se poderán obter mediante transferencias".

MONZÓN AO HOSPITAL

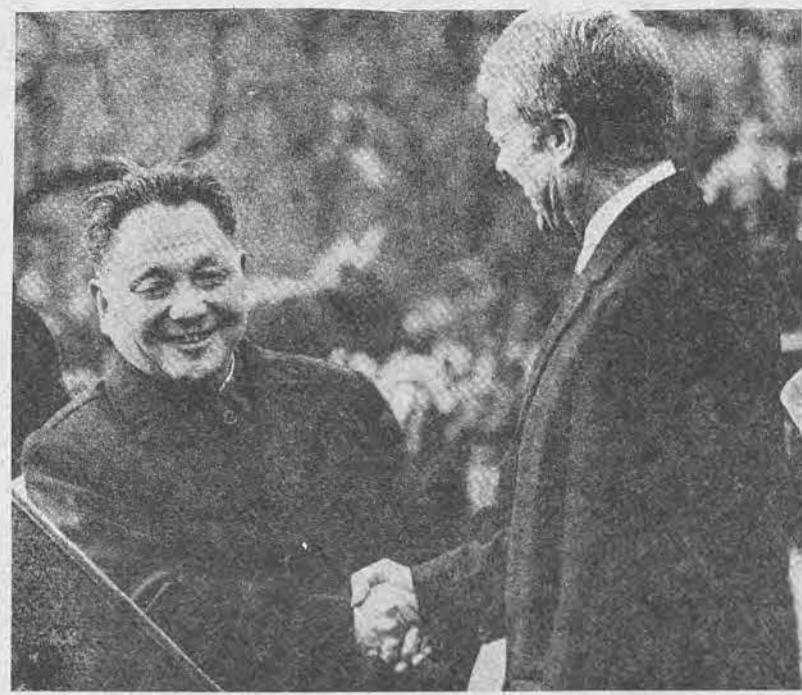
Telesforo Monzón, acusado de apolloxa do terrorismo e desobedencia á autoridade, pendente dun procesamiento no zulgado número dous de Gasteiz, foi trasladado o pasado sábado ao hospital civil da dita capital. Asegúronse puido saber, observouse unha rotura de vesícula pulmonar e un gran charco de sangue no pulmón. Asegúrono o médico Santi Brouard (ex-compañero de cela e tamén candidato por Herri Batasuna), a humedad e o frío reinante no calabozo puideron ser os condicionantes diste neumotorax. Herri Batasuna, mediante un comunicado, acusou ao goberno de UCD, e chamou o poco a solidarizarse con Monzón.

X BOUTIQUE
Kento
PONTEVEDRA
SOPORTAIS DA FERRERIA, 4

TALLERES NOS
MECANICA DO AUTOMOVIL
MOLINO, 47 / VERDUN
BARCELONA

O exército chino ten xa
500.000 soldados no Vietnam

Teng Hsiao-Ping con Carter;
Os Estados Unidos xa eran
sabedores da invasión

A "aventura" China

JUANJO NAVARRO—LLATZER MOIX

Unha semá despois de que encetara a incursión China en territorio de Vietnam, a guerra entre ambos países cobrou dimensións de crisis internacional, sobor de todo pola posibilidade de que a Unión Soviética interveña no conflito a favor dos vietnamitas e inicie un enfrentamento de consecuencias e alcance imprevisible con China.

De todos xeitos, pesie á gran atención mundial que suscitou o conflito chino-vietnamita, os datos dos que se disponen en col das hostilidades son moi escasos, como pra permitir unha interpretación fiable dos feitos. Deica o intre de redactar ista crónica os avatares da guerra e do seu contesto poden resumirse do seguinte xeito, en base a datos suministrados por distintas fontes:

Sábado dia 17 de febreiro, 300.000 soldados chinos (únhas 22 divisóns en total) irrumpiron por catro puntos en territorio vietnamita apoiados por intensa artillería, tanques e unha aviacón de combate numerosa, pro algo avellantada.

O obxectivo das forzas chinas era, con toda probabilidade, conquistar as catro capitais de provincia do norte de Vietnam, Lang-Son, Kaol-pog, Chan-lai e Gial-lam. Posiblemente, os chinos tiñan projectado retirarse despois dun ataque lóstrego que significara un severo golpe aos vietnamitas despois da sua esotosa intervención do mes de xaneiro en Cambodia, a raíz da cal ficou instalado niste último país un réxime pro-vietnamita e pro-soviético, e derrubado o anterior goberno pro-chino.s,

ERROS CHINOS

O ataque lóstrego a Vietnam, no caso de ter éxito, daríalle a Pekín unha baza negociadora cos vietnamitas sobre Cambodia, un aliado que os chinos perderon por inesperiencia, pro que non podían resignarse a abandonar a prol do seu prestixio en Asia.

Nembargantes, as cousas non foron como os estrategas chinos preveran. A pesares de que as millores divisóns do exército vietnamita estaban ainda en Cambodia pra afianzar definitivamente ao réxime recén instalado naquel país, as milicias locais

e as tropas que fixeron frente ao primeiro ataque chino poideron contelo, as catro capitais ficaron en mans vietnamitas, e a invasión debeu prolongarse.

Foi entón cando resultou evidente que se iba tratar dunha guerra en regla, e non dunha incursión lóstrego que redundara en mera tensión política. A consecuencia más directa de todo isto era a posibilidade dunha intervención soviética a prol do Vietnam. De feito, os rusos puideron intervir decontado en caso de que aplicaran ao pé da letra o tratado de defensa mutuo que suscribiron o pasado mes de Santos cos dirixentes de Hanoi.

Si ben dita posible intervención automática non se produciu, a tensión militar na estratéxica zona do sudeste asiático e o mar da China meridional aumentou enormemente. Ao día seguinte da invasión unha podente forza naval soviética encaminouse hacia augas de perto de Vietnam, e a partir do martes pasado, os rusos estableceron unha ponte aérea ente re Asia Central e Vietnam, por vía da India e Bangla Desh pra mandar suministros militares aos vietnamitas.

Asimesmo, os Estados Unidos, preocupados polas consecuencias da incursión china (da que de seguro que tiñan conocemento previo tras da visita do viceprimeiro ministro chino Ten Siao-Ping a Washington, unha semá antes) desplegaron algunas unidades da séptima flota en zonas de perto do Vietnam.

INFORMACIONES CONFUSAS

Entramente os combates na fronteira chino-vietnamita proseguiron con ferociade. Os dirixentes de Pekín non deron detalles da sua incursión hasta ben entrada a semá pasada e deica entón o fixeron por

Un soldado vietnamita
ferido por un "obús" chino

conductos oficiosos. Do mesmo modo, manifestaron en varias ocasións que o seu propósito non era invadir Vietnam nin quitarlle unha parte do seu territorio, senón somente responder "as reiteradas provocacións fronteirizas do réxime de Hanoi".

Sen dúbida ningunha, estas declaracóns tiñan como finalidade apaciguar aos dirixentes soviéticos, cuo más firme aliado en Asia se vía ameazado. Por outra banda, a ausencia de datos encol dos combates por parte china, fixo pensar a todos os observadores que as tropas de Pekín sofrían serios reveses ante o disciplinado e ben armado exército de Vietnam, cuas divisóns destacadas en Cambodia escomenzaron a chegar ao teatro de operacións cara á mitade da semá e concentráronse nos arredores da cidade de Lang-Son, presumible eixo da ofensiva china, onde nistes mesmos intres se está a producir unha batalla que pode resultar crucial prao desenlace do conflito.

Os vietnamitas, pola sua banda sí suministraron abundantes datos encol do curso das hostilidades, apoiados na sua campaña por toda a infraestruc-

tura informativa de muitas das nacións socialistas.

Nembargantes, expertos de intelixencia militar occidental consideran inverosímiles algunas das cifras proporcionadas por Hanoi. Por exemplo, os 12.000 chinos mortos que reivindicou Vietnam tras dunha semá de loita suxiren ou ben unha notable esaxeración numérica, ou unha desfeita total sofrida polos chinos, cuo exército ten unha abrumadora ventaxa en efectivos humanos comparado co vietnamita, pro carece de material ultramoderno, dunha aviación potente e actualizada, e sobor de todo, dunha experiencia recén en combate.

Os derradeiros datos arredor da situación son de que existe unha certa estabilidade nos frentes de combate por unha penetración china no territorio vietnamita do orde dos 12 aos 40 kilómetros aseguir as zonas, e que en vez de iniciar o replegue as forzas chinas, foron reforzadas o pasado fin de semá en 200.000 homes máis, o que elevaría o seu exército en Vietnam a medio millón de soldados.

TODOS A ESPECTATIVA

Por outra banda, dentro da

confusión informativa a que aludimos antes, un funcionario do Vietnam declarou luns de xeito estraoficial a un periódico xaponés que o seu goberno estaría disposto a negociar con China e simultáneamente tiveron noticias en Europa de que a Unión Soviética estaría centrando tropas na rexión de Khavarovsk (Asia Central) pra reforzar o seu continxente de 440.000 homes desplegados nas fronteiras de China, de cara a unha posible acción militar cuia data tope, asegún as mesmas fontes europeas, sería o próximo catro de marzo.

De feito, Ten Siao-Ping sostén unha verdadeira carreira contra o reló en Vietnam. Tén que retirarse antes de que URSS tome a decisión de intervir, pro non pode facelo hasta que os resultados militares confirmen as suas declaracóns previas ao conflito encol "da lección que aos vietnamitas habería que dáralles pola sua arrogancia".

En canto á temida intervención rusa, fontes dignas de creto en Washington pensan que os soviéticos non lanzarían xamais un ataque nuclear directo contra de China nin están dispostos a unha invasión terrestre. O máis probable, asegún esas fontes, é que os rusos desencadeen —no suposto de que interveñan— un ataque aéreo de castigo contra dos campos petrolíferos de Manchuria e Tsin-Kiang, así como contra certas cidades fronteirizas chinas. Ese ataque sería un rudo golpe pra moral e economía china, pro evitaría en principio a nuclearización do conflito.

Nostante si China e a Unión Soviética chegan a chocar frontalmente, non é imposible que os acontecementos se disparen. Ao fin e o cabo, tratariase dunha guerra entre duas forzas cuo alcance podería afectar hasta ao terceiro en discordia, os Estados Unidos, co que, o ambiguo temor a unha grave crisis mundial que provocou a incursión china en Vietnam quedaría amplamente xustificada.

A GUERRA NO SUDESTE ASIÁTICO

O actual conflito do Sudeste Asiático, provocado pola invasión do Vietnam por tropas chinas, ten causas e acada unha dimensión que desbordan o marco xeográfico en que está localizado polo de agora, pra se insertar de cheo na dialéctica da correlación de forzas a nivel internacional e dos múltiples intereses de toda casta en xogo entre os dous bloques políticos e sociáis.

O longo e duro proceso de liberación dos pobos indochinos das poeiras do colonialismo, dos que a expresión más nomeada foi a heroica loita do pobo vietnamita frente ao Imperialismo Norteamericano, consolidou réximes populares en Vietnam e Laos, e un goberno pro-maoista — o de Pol-Pot — en Kampuchea. Vietnam convertíuse no bastión progresista forte da zona, cun exército altamente preparado e mui ben dotado, e cun réxime plenamente socialista no Norte.

Mirando cara á historia, pra antes do colonialismo europeo, o perigo e as agresións no Tomkim, en Indochina, viñeron sempre do Norte, da China. E non se pode esquenciar á hora de valorar a actual situación, o peso dese factor. O son de Ho-Chi-Min de artellar un pacto federal entre os pobos indochinos reconstruindo a unidade de Indochina (nun tempo o propio P.C. anomeouse Partido Comunista da Indochina) dirixíase a contar con poder abondo pra poder enfrentarse con éxito a calisquer agresión de veciños prepotentes.

Prá China, a integración dos devanditos países do sudeste asiático no campo socialista, supoñería unha perda de control, de influencia política nesa zona, situación difícilmente soportable dadas as pautas políticas polas que se move a República Popular da China, e dado o seu enfrentamento coa URSS e os demais países socialistas.

A teoría maoísta dos "Tres Mundos" é a que vai orientar a política internacional da China, e vai ser a clave pra interpretar os pasos que deu e está a dar. Esta teoría é a expresión das intencións dos gobernantes de Pekín de cara a convertir a China — país tan inmenso e de tanta poboación, cunha historia e civilización tan ricas, e ao

mesmo tempo, tan aldraxada nos derradeiros séculos — nun "Gran País".

Asegún a teoría dos "Tres Mundos", o Primeiro Mundo estaría formado polas dúas "superpotencias" representadas polo imperialismo yanqui e polo "social-imperialismo" soviético. O Terceiro Mundo integrarían os países de Asia, África e da América Latina, tendo todos iles un carácter progresista en si mesmos, con independencia do réxime político concreto de que esteña dotado cada un, precisamente polo carácter antaónico que teñen coas superpotencias. E o Segundo Mundo viría constituído por Europa, Xapón, os países socialistas, ..., entre os outros dous, tentando rachar a dependencia ou evitar a intrusión das superpotencias.

O combate principal debe ir dirixido, pois, contra o "hexemónimo" da URSS, xa que hai que ter en conta que o Imperialismo, pola súa propia natureza, está en retroceso, e o Social-imperialismo en auge e porque, ademais, de xeito inevitable, a URSS, antes ou depois, desencadeará a Terceira Guerra Mundial.

Unha política internacional baseada nesta teoría, practicada dende xa hai anos por Mao e agora plenamente assumida polos seus sucesores, levou e sigue a levar á República Popular China a posicións frecuentemente reacionarias. Deste xeito apoiou sempre as opcións do Imperialismo frenta aos movementos de liberación nacional, como no caso de Angola, situándose a carón do FNLN de Holden Roberto e frenta ao MPLA ou nos do Zaire, e apoiando a Mobutu, e tamén a réximes fascistas latinoamericanos (por exemplo, o Chile de Pinochet) e as estructuras imperialistas como

son o MCE e a OTAN.

O seu enrabexado antisoviétismo (asumido, por demais, polas distintas fraccións no seno do PC chino — tanto os da "banda dos catro" como Hua Kuo Fen ou Teng Siao Ping manteñen a este respecto a mesma posición), ten arredado á República Popular da comunidade dos países socialistas e achegándose pasenxamente aos EE.UU. A restauración do capitalismo en China empeza, á vista de xa moitos síntomas, a entrar no campo das posibilidades.

Convertir a China nun país moderno, industrializado, poderoso é o gran obxectivo do goberno de Pekín. O desexo de se converter nunha gran potencia, de situar á China "no posto que lle corresponde" é un obxectivo real, verdadeiro — por moito que se negue ou referido ao nemigo — que está detrás da política china. E o "coloso soviético (ruso)" é de cara a este obxectivo o nemigo, mesmo moi próximo, e, tamén, tradicional. Pola contra, os USA e Europa occidental poden e deben ser aliados na laboura de conter ao "espansionismo" ruso.

Istos son os datos que operan detrás do conflito chino-vietnamita. A influencia do bloco socialista no sudeste asiático, despois da victoria vietnamita sobre os USA, espallouse a Laos, cercando a posición de China, co único enclave da Kampuchea democrática de Pol Pot. O derrubamento, como si fose un castelo de naipes, deste réxime amplamente antipopular, que viñera practicando unha absurda política económica, como o asiduo traslado da poboación ao agro e co masacrado de miles de persoas pola acción do FUSNK (frente unido de salvación nacional de Kampuchea), co apoio abierto de Vietnam e a instauración dun Goberno popular en Phnom Penh supuxo, por unha banda, un serio golpe ao prestixio político de China (que tiña 20.000 asesores en Kampuchea) e, pola outra, o afortalamiento das posicións antiimperialistas no sudeste asiático.

De contado ergueron as suas

voces contra a "agresión" vietnamita en Kampuchea tanto a China como os países occidentais e (facendo un gran alarde de cinismo, xa que sempre condenaron o réxime de terror de Pol Pot) muitos integrantes da ANSEA (Asociación de Nacións do Sudeste Asiático, a vella SEATO). O príncipe Sihanuk, marxinado polo Goberno dos Kherms rocos, ven ser o novo portavoz da posición pro-china a nivel internacional, e de cara a conquistar unha conduta da ONU.

A República Popular da China non podía tolerar un feito así. Na xira que o viceprimeiro ministro chino Teng Hisiao-Ping fixo polos USA e o Xapón, chegouse ao acordo de darlle unha "lección" a Vietnam e de tentar destruir, ou polo menos enfraquecer, o bastión socialista no sudeste de Asia. Diste xeito, China recibiu luz verde de Carter pra a invasión do Vietnam.

A invasión encetouse o 17 de febreiro coa escusa das "continuas provocacións fronteirizas das tropas vietnamitas".

Nun fronte de 1.000 kilómetros, ao redor de 300.000 soldados chinos, penetraron en Vietnam, nunha operación definida como de castigo e, polo tanto, limitada no tempo e no espacio. Feroces combates escomenzaron a se desenrolar en todo o fronte, volvéndose a se repetir a triste historia do Vietnam con éodos de miles de refuxiados. A operación táctica defensiva das forzas vietnamitas baseada, nun primeiro intre, nas milicias e a sua movilidade, e logo co apoio das forzas regulares, tivo éxito, inda que a costa de ceder terreo.

A URSS e os outros países socialistas, con algúns excepcións como a de Rumanía, reaccionaron condenando con firmeza a agresión a un país socialista. A postura soviética foi moi prudente, xa que a reacción violenta podería xenerar operacións múltiples e a gran escala de insospeitables consecuencias. Non obstante, esgrimiou como advertencia, si a invasión prosigue, o tratado de apoio mutuo concertado entre Vietnam e a URSS hai pouco.

Os USA, os países occidentais e os do pacto ANSEAN, c Thailanda á cabeza, propuxeran a alternativa de retirar a China de Vietnam e aos vietnamitas Kampuchea ao Consello de Seguridade da ONU, que é instrumento inutil a este respecto, dado que xoga o voto URSS (xa empregado cando caída do goberno Pol-Pot), os USA e da China.

A situación actual ven caracterizada polo obxectivo político de enfraquecer a posición do campo socialista nesa área xeográfica. Os USA, que cínicamente se amosan neutrais frente "unha guerra entre países socialistas", vénse asi da s desfeita en Vietnam, desestabilizan a posición soviética en Indochina compensando o desequilibrio producido no Irán, Afganistán, e afortalan as posicións occidentais no sudeste de Asia, actuando ao traveso da República Popular de China.

A República Popular da China pretende forzar ao Vietnam que desaloxe Kampuchea e Laos procurando que os Kherms rocos recuperen o goberno de Phnom Penh, neutralizando a influencia soviética na área e afortalando a propria, e demorando ao mundo que potencia e a dignidade da China non se poden poñer en dúbida.

Vietnam enfrentase a unha nova guerra de agresión, tocadollé, unha vez máis, desempenhando o papel de defensor da lucha antiimperialista nesa parte do mundo, garantizando as conquistas acadadas polos pobos de Indochina, co apoio do campamento socialista e procurando non se poñer en perigo a paz mundial.

Somente queda, pois, agardar o desenrollo dos acontecementos desta guerra, teóricamente inconcebible, entre dous países socialistas somentes que nese caso ún diles, China, non si precisamente —senón ao contrario— a causa antiimperialista, causa da liberación dos pobos, causa do socialismo e da paz mundial, senón que é o exemplo de espansionismo, práctica militarista.

PEDRO LUACH
Secretario Xeral da U.P.

desexamos paz e estabilidade. Os nosos pobos simpatizaron e apoaronse mutuamente, e o conflito creáronse as autoridades do Vietnam en contra da vontade dos pobos chino e vietnamita.

O goberno chino esixe aos vietnamitas que cesen inmediatamente a sua invasión armada e todas as suas provocacións e actividades que leván ás agachadas contra das zonas fronteirizas chinas, retiren todos os homes armados dos territorios chinos ilegalmente ocupados e respeten a soberanía e a integridade territorial da China.

Propoñen negociacións entre os representantes a nivel acaído para restablecer a paz e a tranquilidade nas zonas fronteirizas e proceder logo a resolver os litigios relativos á fronteira e o territorio.

Hoxe o noso pobo, cheo de indignación perante a desenfrenada agresión vietnamita, apoia, quente, o contraataque que emprenderon as forzas fronteirizas. Ao mesmo tempo debemos xuntándonos máis estreitamente arredor do comité central do partido, encabezado por Hua Kuo-Feng, aguantar a vixilancia, afortalar os preparativos contra da guerra, manter o orde social e facer dinámicos esforzos para materializar as modernizacións socialistas da patria.

Declaración do governo soviético

O 17 de febreiro, as forzas armadas da China irrumpiron no territorio da República Socialista de Vietnam.

A agresión de Pekín ao Vietnam Socialista constitúe o resultado directo da política de chantaxe e coacción que as autoridades chinas practicaron no decurso dunha serie de anos en relación co sudeste de Asia en xeral e co Vietnam en particular. Os mandatarios pekinenses declaran abertamente que querén "castigar" ao Vietnam, que mantén unha política independente, a que non somente se nega a coauxiliar a expansión china no sudeste de Asia, senón que se convertiu en serio perigo para os designios hexemónicos de Pekín.

A camarilla goberante china non deseja conformarse con que o pobo de Kampuchea derrube e sanguinante réxime do verdugo Pol Pot e restabeleza os vínculos amistosos co Vietnam veciño. Utilizar isto como pretesto para agresión é un camiño que, como ensina a historia, conduce ao agresor a un remate deshonroso e

ensina vergonzante.

O ataque da China ao Vietnam proba unha vez máis o irresponsable que é a actitude de Pekín respecto ao destino da paz, e con qué criminal luxureza a dirixencia china recorre ás armas.

A invasión das tropas chinas en Vietnam, que inda hai moi pouco rexitou a agresión foránea, non pode deixar indiferente a unha soia persoa honrada no mundo, nin a un soio estado soberano. Iste acto agresivo, contrarios aos principios da ONU e que violan brutalmente o dereito internacional, desenmarcaran diante de todo o mundo a verdadeira esencia da política hexemónica de Pekín, no sudeste de Asia. Toda tolerancia de semellante política constitúe a tolerancia á violencia e ao "diktat", a tolerancia aos intentos da dirixencia china a asulagar ao mundo nunha guerra.

A agresión á RSV amosou tamén o que val a faladuría dos dirixentes chinos encol da defensa dos intereses dos estados pequenos e medianos, dos que Pekín quere facerse pasar como "protector".

O heroico pobo vietnamita, que é víctima dunha nova agresión é quem se defende tamén nista ocasión, máis como que conta con amigos seguros. A Unión Soviética cumplirá

os compromisos que asumió en consonancia co Tratado de Amistade e Colaboración entre a URSS e a RSV.

Os que trazan a política en Pekín deberán parar antes que seña tarde. O pobo chino, igual que outros pobos, necesita paz e non guerra. A responsabilidade polas consecuencias da continuación da agresión por Pekín contra da República Socialista de Vietnam, recai totalmente sobre o actual dirixencia da China.

A Unión Soviética esixe enérgicamente o cese da agresión, retirada inmediata das tropas chinas de territorio da RSV.

Comunicado chino

As autoridades vietnamitas, sen considerar as advertencias de China e animadas polo respaldo da URSS, consideraron a moderación da China e o seu deseo de paz como mostra de febleza. Concentraron enormes forzas armadas ao longo da fronteira

e violaron territorio chino en numerosas ocasións, colocaron minas e construíron obras de fortificación en terra chino, dispararon e cañonearon aídeas, roubaron bens chinos e asaltaron trens e mataron e feriron nos seis derradeiros meses máis de 300 guarda-fronteiras e habitantes fronteirizos, en mais de 700 provocacións armadas. Isteas agresións teñen por obxecto suscitar conflictos militares na fronteira meridional da China, ao tempo que ponen en perigo a paz no sudeste asiático.

As autoridades vietnamitas son expansionistas nacionais. A sua ambi-

ción é establecer a federación indo-china e dominar o sudeste asiático. Fallan ao seu compromiso e apelan a todos os medios pra levar ao cabo a agresión e a expansión. Pisotean todas as normas das relacions internacionais e agreden sen problemas de conciencia a Kampuchea, espulsan a 2000 residentes chinos e vietnamitas de descendencia chino e declaran á China como enemigo número un.

A posición do goberno chino é "contraatacar si se nos ataca".

Non pretendemos nin ferrado de terra vietnamita. Despois de darles un debido contragolpe aos invasores vietnamitas, defenderemos as fronteiras da patria, dentro das que

O OIDIO

ESTHER ROMERO CASAL

Segundo coas pragas e enfermedades da vide, a que se ocupa hoxe é, xunto co mildeu, unha das más nocidas e temidas polos viticultores, e coma il, tamén se veu de América. Implantouse en Europa no ano 1845, concretamente en Inglaterra, e descubriuse por primeira vez no Estado español en 1850, sendo os seus estragos moi graves deixa o ano 1853, no que se descubriu o xofre como medio a empregar pra combatir o fungo.

CONDICIONES PRA O DESENROLLO

Iste vese favorecido pola temperatura e a humedad, o mentras que no mildeu era preciso que as duas se an xuntas, eiqui a humedad non é tan necesaria, alón de unha vez producida a infección, que pode continuar con tempo seco, sempre que seña quente.

Comenza o seu desenrollo na primaveira, con temperaturas medias de 12 - 14 grados, sempre que a humedad non baixe dos 4 - 5 grados; a óptima está entre 25 e 28 grados, e a temperaturas maiores dos 35 grados mata o seu desenrollo; aos 40 grados, perde a sua vitalidade.

SINTOMAS ESTERNOS:

A enfermedade preséntase dende a primaveira a otoño, sobre das follas, abrollos, racimos e sarmientos arbóreos. Os órganos atacados aparecen recubertos por unha capa gris que recorda a cinza e que tén un cheiro mofo; ao darrile co dedo, aparecen debaixo uns puntiños brancos que ao principio están separados e máis adiante exúntanse, formando pequenas manchas.

ATAQUE AS FOLLAS:

O fungo pode atacalas polas duas caras, pero non se secantan rápido coma no caso do mildeu, senón que se blan un pouco, quedando prendidas sen soltarse.

ATAQUE AOS RACIMOS:

As uvas aparecen recubertas polo pô gris e debaixo dil se o pelejo presenta unha cor grisalla, perdendo elasticidade e deixando de medrar, e como a polpa dentro aumentando o seu volumen, é moi frecuente que abra por rachar, deixando as pepitas ao ar.

Istos racimos atacados logo secan si é que o tempo é

quente, e podrecen no caso de que seña húmedo.

ATAQUE AOS SARMENTOS:

Producese somentes mentres que son herbáceos; unha vez lignificados perden o po-cinza, pero conservan as manchas pardas.

MEDIOS PRA COMBATELO:

Mentras que no "mildeu", pro desenrolarse o fungo no interior da planta, istos somente podían ser preventivos, eiqui ademais poden ser curativos, xa que o fungo tén o seu desenrollo na superficie.

Desque se descubriu o xofre, hai máis dun século, como o millor medio preventivo e curativo contra o "oidio", non deixou de ser usado polos viticultores. Non somente non perjudica a planta, senón que favorece a vexetación, aumentando a coor verde das follas e a transparencia do viño colleitado.

A sua acción faixe por contacto directo e a distancia, polos gases que desprenden, dura sobre 25 días, e logo desaparece; se non se repite o tratamento, producese a reaparición.

En canto ao número de inxogados que se deben facer, o normal son tres: o primeiro, cando os abrollos teñen unha lonxitude de 10 cm., o segundo, ao empezar a floración e o terceiro no enverno. Despois do cambeo de coor, débense suspender, xa que poden producir queimaduras nas follas en vrans moi quentes.

Nos tratamentos, o xofre tén que chegar ás follas, racimos e ás partes más internas da cepa, polo que os millores son os que veñen en forma de xofres de frol e non os triturados. Son recomendables prá sua aplicación os foles espolvoreadores.

Non se debe inxofrar con vento ou con choiva, e si está vén despois de facer un tratamento, débese repetir, porque o sofre lavariase coa choiva, quedando a cepa desprotegida. Tampouco é doadoo inxofrar nas horas quentes do día, xa que se corre o risco de provocar queimaduras; é millor aproveitar as primeiras horas da mañá ou a tardíña.

En moitos casos, pra combater ao mesmo tempo o "oidio" e máis o "mildeu" empréganse xofres cítricos, co que se aforra man de obra, pero como as épocas oportunas pra combater as duas enfermedades non adoitan coincidir, os resultados que se conquieren non adoitan ser moi doados.

a terra asoballada

IGO, A MAFIA
DO PORTO

Xoves día 15 diste mes pasado, as dez da mañán, atopábanse varios traballadores continuos, como todos os as, pra acudir a calisquer manda de traballo que poidera ber, no bar da Sección de aballos Portuarios, onde había miles de cincuenta traballadores los. Neste intre, os Sres. Alfonso Pérez e Antonio Guerrea, membros de CC.OO. e, o último, militante tamén do Partido Comunista, adicáronse a provocar e a tentar botar fora a ueles traballadores tanto pola fuerza como valéndose de hastas resíons físicas. Basearon a sua titude en que eran naquel intremente cinco ou seis traballadores discontinuos os que se atopaban dentro. Hai que suliñar que nista "operación" colaboraron algúns dos afiliados de CC.OO., ao tempo que o resto taba de poñer paz.

Diantre destes feitos, que por igualdade presenciaron tamén

o Secretario da O.T.P., "Inspector de Operaciones" e outros cargos que se atopaban nise intre no bar, ¿qué tipo de defensa van facer en favor dos traballadores, cando teñen que botar man e utilizar métodos mafiosos de outros tempos en Chicago e dos portos americanos?

A ING, pola sua banda, quere deixar constancia que non renuncia á sua loita no porto, a pesares dos métodos terroristas e provocadores distas persoas, membros de CC.OO., e non se van deixar meter medo por aqueles que queren implantar a sua mafia e o único que están a facer, é roubar o posto de traballo, cos seus reenganches seguidos, contando ademais co "benplácito" da propia O.T.P.

A "GUERRA" DO PSOE
CHEGOU A GALICIA

Da tormenta sufrida pola U.C.D. en Galicia prefiro non falar. Non creio neles. Pra mostra Rosón...

Tantas bágoas "consentidas"

verteu o PSOE pa conquerir meter a verba "nacionalidades" na constitución! E todo para qué? Pra que todo o sigan amasando en Madrid. E merecen de tir en conta que esta crisis se deu nun dos pobos más asoballados do Estado español.

Xa antes o PCE tivo crisi en Asturias: No fondo son parellos. Algunhas das cabezas visibles e vencedoras desta "guerra" dixerón que o cancro —será ansia de poder?— había que arrincalo. E eles de que padecen? Hoxe por hoxe algún (no que eu conozco) dos defenestrados polos seus ideais democráticos tivo que refacer a sua vida profesional.

E dos vencedores e hoxe cabezas visibles do partido en Ourense e na Coruña, nada se sabe, o único é que se contan por meses o tempo que levan neste partido. Tamén falou o periodista (ex-senador) de Ourense de que o PSOE non tiña forza en Galicia e lle facía falla axuda de Madrid. E de Sevilla, digo eu. Con poñas sedes do partido en Madrid aforraban os alugueres dos

locais en Galicia. E pró proximo día da Patria Galega— (como é entre semán) poderíase celebrar en Madrid e así aforrabanse o viaxe.

O galego non loita... emigra. Este mal secular do noso pobo vese apoiado polo PSOE. No fondo como son tan históricos son parellos cos Reises Católicos os que Galicia tanto lles debe... Pero o PSOE debe ter hoxe en conta que o pobo galego está tentando sair e rexurdir das cinzas seculares de opresión e explotación, xa foi no 1848 (Manifesto C) un dos berros de liberación de pobos e crases explotadas.

O PSOE, pra facerse más galego roubolle as siglas ó P.S.G. Inventou o colectivo socialista dentro deste partido... etc. Antes a U.G.T. fixo o mesmo coa U.S.O. ¿Mais en qué país estamos? O que non conoce estranxe, cecais no fondo son inventos da mafia e dos marcos. Mais Galicia non é negociable e como dixo Castelao: "Eu confío na soberanía

natural de Galicia que sólo agarda por unha vontade colectiva pra facerse respetar" (Sempre en Galiza).

O galego non loita... emigra. Cecais tamén tiveron que emigrar pola franquismo os antigos militantes do PSOE que con estas maniobras tiveron que marchar do partido. A historia non acostuma a dar saltos, pro estes anovados socialistas, da era espacial, queren facer milagros. Que pronto esquençeu o outro sevillano que tivo que ser eleixido secretario na Francia! ¿Por qué, si o 15 de xunio dixestes que estaba a libertade na man do que votaba socialista, agora vos adicades a prohibir asambleas como de Marín? Así tamén falaban e facían os persoeiros da pasada paz imposta, como diría Arrabal.

Penso que si o pobo galego quere deixar de emigrar, pra que non emigren os nosos votos, ademais de non facerlle caso a tele, debe mirar a quien vai votar.

MANOLO BATAN
O Ferrol

DA ARTE E DOS XEITOS

SANTA COMBA
DE BANDE:
PAISAXE HISTORIA
E ARTE

As terras da Limia baixa, dende as que se outea ao lonxe os cumios arroondeados da serra portuguesa do Xerez, son testemuña da vía III ou "Vía Nova", trazada nos tempos de Tito e que dende Braga furaba polos montes de Portela do Homem, seguindo por istas veigas do Limia, polo Rodicio e polos principios do Bibei e os codos de Larouco, pra pasar por Valdeorras deica Astorga. Pois imos pousar entón en "Aquis Querquernis", na terra dos quequernos ou das sobreiras, que é o mesmo, vella cidadela romana asentada na beira da vía III, onde tamén noutrora estiveron os baños de 48 grados e a aldeña traballadora de Portaquitela, que quedou asulagada sin piedade polo embalse das Conchas e con ela a ponte romana da Pontepedriña, un dos millores exemplares da inxeniería antiga galega... Todo baxo das augas do lexendario Lethes, Limia.

Nistes lugares, a Historia foise facendo e desfacendo; sábese que en Bande xa dende o século VI había un mosteiro que máis adiante pasou a ser asimilado por Celanova, cuio abade recibiu-

ria o título de Conde de Bande. Por eiquí refuxiáronse moitos eremitas cristianizadores, como a Santa Eufemia que foi martirizada, e deica Bande chegaron xentíñas que dende Guadix fuxían dos árabes transportando as reliquias do bispo

Torcuato, que deica o século X, no que o levaron por San Rosendo pra Celanova, estivo na eirexa de Santa Comba, onde

ainda se conserva o sartego de mármore, arrabuñado polos romeiros e pelegrinos pra coller un pouco do seu

po milagreiro pra os remedios de enfermedades e esconxuros. A eirexa visigótica de Santa Comba aparece en documentos do ano 982, mais daquela levava esquenida e abandonada uns douscentos anos, polo que o seu orixe está no século VIII.

Os brazos do cruceiro cóbrense con bóvedas de cañón semicircular, peraltado, e o cimborrio polo que entra a luz tamén se cobre con bóveda de arista capitalizada e artellada con grandes ladrillos de tipo romano e que se poideran aproveitar de construccions anteriores,

o mesmo que as columnas e os capiteles que sosteñen o arco grande do altar, que polo seu desgaste e, a sua feitura Corintia somellan ser romanos. As arcas do cimborrio e as da capela, así como do presbiterio, son de ferradura con dovelas radiais. No fondo do altar está aberta á luz unha celosía de pedra que fai dibuxos de arcos montados. Unha imposta traballada a bisel leva o motivo das follas de vide, técnica e representación enxebre da arte visigótica.

No 1923 decubrironse restos de pinturas medievais baxo das capas de cal; son

istes os elementos que con tempo se lle van engadindo, así como, no 1620, deditante da porta apónselle un pendello pra protexer das chuvias, sobre do que se ergue a espadaña granítica.

Elementalmente, Santa Comba eran unhas cativas dependencias, das que se atoparon os seus cementos e nas que se refuxiaban, con probabilidade, as monxas fundadoras. Pasou o tempo, e aquel lugar nas beiras dunha antiga vía romana esqueceuse, causa pola que iste primitivo eremitorio chegou deica nos coa sua pureza, facendo honor á tradición histórica dun asentamento xa non somentes romano, senón que hastra poida que os seus horixenes estean en tempos anteriores. Pois os filólogos queren ver o nome de Bande como unha derivación do númer gallego Bandua, deus das bandeiras e das batallas, cecais non facendo caso da forma latina "Banate", que aparez no Tumbo de Celanova e que somella ter moi pouco que ver co numen Bandua, que se espalla na epigrafía galega como un deus protector, coma un marte romano.

Santa Comba de Bande esta aí, como un limpo exemplo da arte prerrománica galega e cunhas fondas raigañas na paisaxe e na Historia.

o idioma

OS NOMES DAS CORES

Imos aproveitar hoxe este fermoso poema do Manuel María sobre a nosa bandeira para falarmos un pouco dos nomes das cores no noso idioma. Precisemos primeiro que a escritura correcta é a de COR —plural CORES— e que o nome é femenino, A COR, non "o cor"; non é correcta a escritura que duplica a vocal: "a coor" e

tampouco lle compre o acento.

E vaimos con elas. Comencemos polas que aparecen no poema: temos BRANCO (nunca "blanco"), AZUL e a cor VERMELLA. "Vermello" escríbese así correctamente con "v" (conforme á etimoloxía, que é a mesma que a de "verme") e ten un sinónimo: RUBIO, que nunca é equivalente ao "rubio" español, senón que é, como dixemos, sinónimo de VER-

MELLO (igual a en español "rojo"). ROXO, en cambio, coidamos que non debe traducir nunca o "rojo" español, senón que se aplica á cor dourada do pelo. "O Roxo" é o alcume frecuente

dun rapaz, dun home cos cabelos moi claros; "a Roxiña" temos ouvido chamar a unha meniña moi loira, cos cabelos dourados. Reparen ben, pois, neste cruce RUBIO/ROXO e nos seus significados contrarios

aos do español. Para "rojo" empreguemos RUBIO ou VERMELLO (pénse no verbo "enrubiar" igual a español "ruborizarse" ou na expresión "poñerse rubio", equivalente) e ROXO aplíquemolo ao cabelo dourado. Outros adexetivos de cor que se aplican aos cabelos son o NEGRO, o LOIRO (sinónimo de "roxo" ou "dourado") e o TEIXO (español "pelirrojo").

Outras cores non apresentan xa dificultades. Temos o VERDE, o AZUL e más o BRANCO, xa sinalados, o GRIS, o AMARELO, o CASTAÑO... MOURO aplícase ás nubes, cando o ceo ameaza cunha trebada, ás vacas ou outros animais, cando teñen o coiro moi escuro, e tamén á pel moi escura dos homes; en sentido figurado, a todo o que teña ou suxira escuride, negror, tristura, malos agoiros... "Ter a cor escrava" dise de quen, por traballare moito ao sol, ten a face curtida e escurecida por este.

A BANDEIRA

A bandeira de Galicia é dun branco inmaculado con unha banda de azul que a atravesa lado a lado.

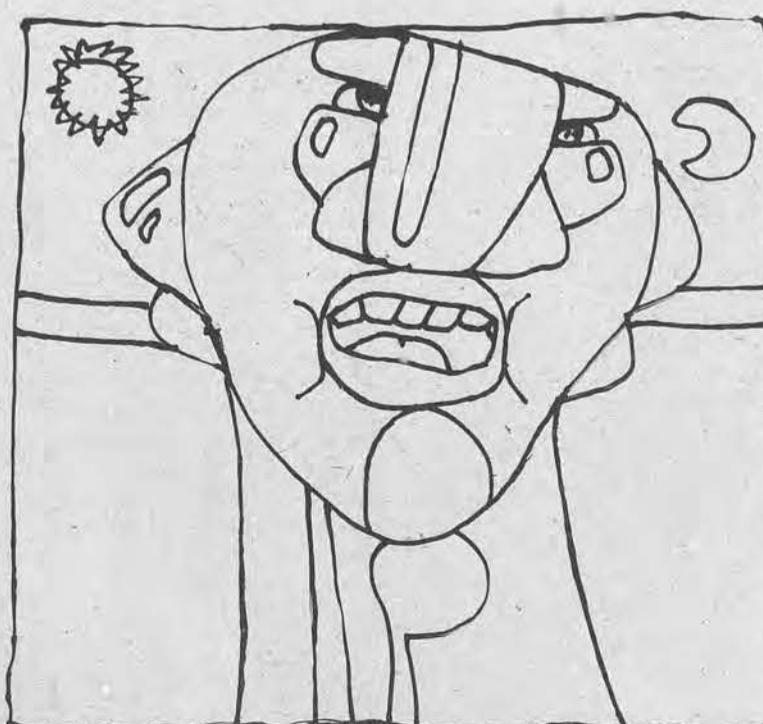
E no medio do azul —côres do ceo e do mar— a estrela de cinco puntas como un facho a relumbrar.

Esa estrela vermella de sangue roxa e caudal

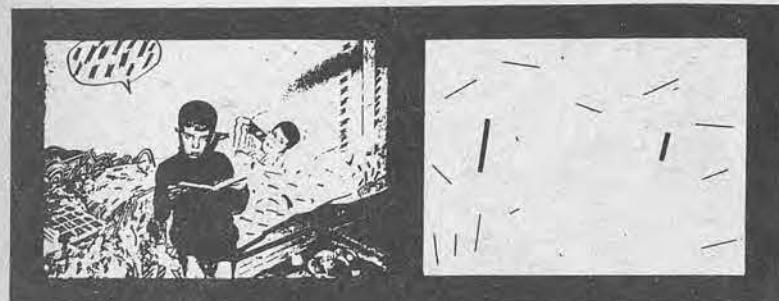
é siño liberador do asoballo nacional.

A bandeira de Galicia sin a estrela vermella parece que algo lle falta: iun soño morto semella!

Vermello, branco e azul berran na nosa bandeira la nosa esperanza de oxe e a da Galicia vindeira!

ARTE

ESQUIZOIDE

Antón Patiño vemos de remesar unha publicación que debe andar xa polas librerías ou cícais polas salas de mostras, xa que non é estritamente un libro no senso clásico, senón máis ben un álbum de dibuxos encuadrados a xeito de libro.

Esta dividido en tres ou catro series (non podería aseguralo moi ben) nas cales o proceso de desintegración da imaxe, do dibuxo, vai "in crescendo" da primeira á derradeira, sin perder, por outra banda, a tónica do barroquismo xeral presidida por un emprego constante do grafismo xestual que asulaga todo (sería do caso far eíqui dista característica propia e arreio da pintura galega, sería do caso falar do que nos lembran a pintura e dibuxos do primo de Anton, Raimundo Patiño)... Ademais do grafismo xestual é de salientar o emprego de outras técnicas: a foto queimada —branco e negro—, sacada ou non de retellos impresos (sobor de todo na primeira serie, onde o autorretrato fotográfico aparece por todas partes), as tramas xeométricas mecánicas e a escrita ilexible, emparentada co xeito de facer oriental ou mesmo

de pintores como Tapiés.

Pro cícais a característica que nos achegue más aos dibuxos seña a apariencia formal de

PEPE BARRO

comic —non sabemos si determinada pola publicación a xeito de libro— tomando sobor de todo as formulas más evidentes diste medio: os bacadillos (globos ou balóns onde se inscriben os párrafos que din os personaxes), e as viñetas (unidades gráficas prao relato dunha secuencia). Deciamos que pode ser o que más nos achegue o toparnos coa apariencia formal dun medio conocido. Cícais seña eso polo que tentamos seguir o fío dun comic abstracto que nos leva a ningures. Cícais seña por eso polo que nos doi un libro semellantes; iqué ocasión perdida pra unha nova historia de comic galego!, unha ocasión que non tería por qué de suxetarse ao tradicional, podería, porque non, ser abstracto, podería...

"Esquitoide": Apícase ao enfermo con tendencias más acusada que na esquizotimia á persoalidade esquizofrenica, pro sen chegar ao grado de gravedade dista.

Que tén rasgos propios da esquizofrenia, comportamento asocial, introversión, tendencia á fantasía, mais sen alteración mental definitiva".

Velaí o que pousa no comezo do seu álbum Antón Patiño, de daí o título do mesmo, ESQUIZOIDE. Cícais Antón Patiño queira xustificar así o seu álbum de dibuxos.

PEPE BARRO

MUSICA

"Quinto concurso de composición de las Cajas de Ahorros" celebrado martes, 30 de xaneiro. Obras seleccionadas prá fase final: "Elocuencias" de José García Ramal, "Gic 1979" de Joan Guinjoan; "Crucifixus" de José Luis Turina de Santos, "Concierto I" de Claudio Prieto. Obras ganadoras: "Concierto I" de Claudio Prieto, coa "Arpa de oro", e "Elocuencias" de José García Ramal coa "Arpa de plata". O Concurso e concerto posterior, así coma as obras concursantes estiveron adicadas a Conrado del Campo. As partituras editounas "Alpuerto"

Considero máis importante falar aquí más que do concurso de composición en si —do que, dito seña de paso, non estaría de más poñer os puntos sobre dos is— (1) ou da interpretación, facelo sobre as obras finalistas. Farei un análisis de cada unha das por separado seguindo oorde de interpretación.

1) "Elocuencias" de José García Ramal.— A idea musical enxendradora desta partitura é ben probe e, xa que logo, a obra en si tamén o téñ de ser. Nembarantes, ee alomenos, goza dunha coerencia formal, cousa moi de agradecer se temos en conta que non é precisamente esta característica que os xurados deste concurso parezan apreciar en moito. A obra está escrita pra un grupo de cámara—unha das bases do concurso composto de: vento —madeira, vento— metal, e más piano. As posibilidades e características de cada instrumento e grupo instrumental ficam sin explotar, ou alomenos, fano en moi pequeno grao, e cesais por est, a obra resulta corta. Deixei de lado, pra xular a obra, as esplicacións estramusicais que da o autor dela, por non considerar pertinente pra o nálisis e

valoración dunha partitura as neuras literarias do seu autor.

2) "Gic 79" de Joan Guinjoan.— O traballar coma director dun grupo de cámara "Diabolus in musica"— préstalle a Guinjoan un coñecemento do instrumento moi parello ao de Mahler coa orquesta sinfónica e a voz. Esto, engadido ao feito de sere Guinjoan una especie de sucesor ou herdeiro espiritual de Schenber en canto a concepción estética se refire, fano poseedor das condicións óptimas pra se constituir en compositor de música de cámara polas posibilidades que ésta ofrece a esplotación timbrica. "Gic 79" é unha obra composta pra vento—Madeira, corda, piano e más percusión. O resultado é penso que moi positivo en calidade.

3) "Crucifixus", de José Luis Turina de Santos.— Obra dun plantexamento estético tan diferente da anterior coma diferen tes son os materiais traballados. Se a obra de Guijoan constíue unha lección maxistral de logro timbrico, a obra de Turina é unha esplotación acertadísima da dimensión altura. Pra fuxiré

de calquer outro elemento, escolle un grupo de cámara formado pola corda, empregando o piano como mero obxecto de coor moi esporádicamente.

A estructura horizontal —estilo fúgado— como principal recurso ao que se engade o trémolo e a dimensión dinámica, danlleá obra unha sóldez ferrea. Obra creada seguindo unha estética clásica, é portadora —o tempo que froito— dunha idea musical moi expresiva, tén posibilidades de chegar moi ben ao aficionado medio.

4) "Concierto I", de Claudio Prieto.— Esta obra non supón nada novo na angueira de Claudio Prieto e goza das características típicas das suas obras. O desonocemento das particularidades inherentes a cada instrumento é alarmante no caso deste compositor. Todo vestixio de idea musical brilla pola sua ausencia, non sendo a sua partitura froito dun plantexamento artístico, senón o sinxelo recheo de papel pautado con eses garabatos tan monos que usan os músicos. Así é que dado que non teño material a xulgar —ou seña, música—, non poido facer xuicio.

Despois desta somera olada sobre destas obras, unha pregunta se neste concurso se premia a pior obra —a de Claudio Prieto, é en segundo lugar a de García Ramal polo mesmo criterio—, ou se o fallo do xurado estivo motivado por razóns de intriga, de política —en todos os seus sentidos— ou incompetencia. Den de logo, as razóns musicais non corroboran o fallo oficial, máis ben lévanlle a contraria.

MARGARITA SOTO VISO

(1) No ritmo de marra publicase un longo artigo de Xoán M. Carreira que abonda en información sobre as características do concurso.

axenda

DISCOS

DISCOS DA SEMAN

W.A. MOZART.— Concertos pra violín n.º 2 e 4 Isaac Stern, violin.

Orquestra Inglesa de Cámara Alexander Schneider, director CBS-Master Works S-76681. Grabación. 8.— Interpretación. 9.

Os dous concertos en Re Maios pertencen ao ciclo de

cinco que Mozart escribira aos dazanove anos. Se ben son bonitíños, non deixan de ser unhas obras "de receta" con

estructura de "concerti grossi". A sua validez virá dada pola interpretación e, neste caso, ronda o maxistral deixa o gran de namoriscar a nosa atención dende o primeiro compás.

***
MAESTROS DE CAPILLA DE LA CATEDRAL DE LEÓN (S. XVIII)

M.E.C., Monumentos históricos de la Música Española Vol. 18 Recomendable, claro. Pra cando teremos nesta colección aos mestres de Santiago, Vaqueiro, Muelas, Verdugo...?

VERBAS XEITOSAS.— Coa fenestra aberta

Dial-Limoeiro ND 32.5038 Non recibimos o disco e áinda non o escuchamos. Sin opinión pois.

RAFAEL SUBIRACHS.— Si com L'infant quan apren de parlar

Ariola 200187-1 O Subirachs de sempre. Esta vez os testos son de Ausias March, Jordi de Sant Jordi e Francesc de la Via.

LIBROS

"WAGNER Y EL NACIONAL-SOCIALISMO" 150 ptas.
"ESCENOGRAFIA WAGNERIANA" 150 ptas.

Col. Wagneriana. Ed. Bau. Dous volumes abundantes en documentación literaria e gráfica sobre Wagner. Editados por CEDADE, un partido nazi de Catalunya, son altamente tendenciosos pero de indubitable interés pra achegarse ao moi complexo problema wagneriano. Pra pedilos, escribir ao Apartado de Correos 14.010 de Barcelona. A impresión e deficiente e as traduccions dubitativas.

Xeografía descriptiva de Galicia, editorial do Rueiro. Varios autores.

Os labregos na prensa galega, editorial Sept. Por Aldemunde. Castelao ante la medicina, la enfermedad y la muerte, editorial Bibliófilos Gallegos. Por Baltar.

Doce estampas de Castelao. Editorial Galaxia. Comentarios Filgueira Valverde.

CINE

Estado de sitio, un film de Costa Gavras. No cine Rosalía Castro. Coruña. Baseada na loita que a guerrilla urbana levaba ao cabo en Latinoamérica contra do imperialismo yankee.

Joe Hill, un film de Bo Widerberg. Cine Quiroga. Marín. O día 9 de marzo, as 10.15. "Joe Hill" é unha insinuada historia de amor que contén outra historia manifesta de natureza socio-política, sempre en clave personalista".

MOSTRAS

Cerámica popular galega na Librería "O Buscón", rua Cardenal Cilicio, 8, baixo. Metro

Prosperidad, esquina López de Hoyos. Do 5 ao 20 de marzo. Autobuses 9, 72, 73. Madrid. Organiza Lóstrego, Agrupación Cultural Galega.

PUBLICACIONES

Xerfa, boletín de xaneiro dun Grupo Cultural Galego, Bizkaia.

Collendo cogumelos

ANTONIO PIÑEIRO SEAGE

Dende que cheguei a Catalunya, unha das cousas que máis me interesaba era aprender a coller cogumelos. Aquí os "bolets" son moi apreciados igoal que no País Vasco, conocéndose moitas crases, que representan unha parte fundamental na gastronomía local. Lembrome que me contaba meu abó, que fixo a guerra nas terras de Lleida, que comera moitos cogumelos e que sabían coma a carne. A mí aquello estranaba-me un pouco xa que estaba farto de ver grandes paraguas de "pan de bicho" ou "pan do demo" en calquera currullo e ninguén lle facía caso, e menos ainda pra comer. Ademais, decían que había moitas moi venenosas e que morriás o comelas. Eu somentes comera champiñóns dos que se sementan industrialmente en estero de cabalo ou dos que veñen en conserva, pro nunca tuvera ocasión de verme nin na mesa nin no monte con un cogumelo comestible.

Chegado outono é enorme o interés que se desperta por ir a coller cogumelos, esperando que caian as primeiras chuvias e que se empape un pouco o chan pra que brote este apreciado comestible. Xa dun ano pra outro se vai ós mesmos sitios, percurando ir dos primeiros, senón non se atopará mais que pisadas. As grandes fragas de caducifolios ven rompido o silencio e a soledade por fatos de

son. Sinto non conocer nomes galegos de cogumelos, anque penso que debe haber poucos xa que non se aprecian en Galicia, e entón o pobo chámalles a todos con nomes xerais. E unha pena que se estrague nos nosos montes tan gran cantidad de materia alimentaria por desconocemento e sería moi interesante facer cursiños, sobor de todo prós labregos, pra distinguir os cogumelos e poder Enriquecer as suas dietas. Penso que non é difícil conocer unhas poucas especies, e aquellas raras non se collen. A tardíña tíñamos os garabelos cheos de "escarlets" (brancos, amarelos e roxos), negriños, bursas, pata de rato, e tamén algúns "rovellón" e "pinatel" que son os más busados; pero estábamos cas máns rabunadas e con dor de réns de andar anxiados por sitios moi difíciles.

Pra conservar os cogumelos, dempóis de limpos de terra e lavados, hai que fervélos uns minutos e gardálos en botellóns con esa mesma auga con moito sal. Así pódense ir comendo cando faga falla e mentras duren. Van moi ben cas carnes, sobor de todo de caza, por exemplo coello á cazadora, e aquí é moi conocida a carne de puchón con cogumelos; anque tamén se poden preparar soios. En fresco acadan elevados precios e son moitas as conservas locales que se fan anque tampoco están perto de tódolas alxibeiras.

xente de todas crases sociais, que sobor de todo nos finos de semán, teiman encher o garabellón que levan na man. Os mellores sitios son onde hai moita leña, folla caída e silvas con moita humedad e moitas bretemas.

No mes de Santos fun cuns amigos a collélos a Breda, na raia das provincias de Girona e Barcelona, sitio conocido polas variadas pezas de cerámica que alí se fan. Na veira mesma da autopista nace un gran bosque, básicamente formado por encinos, sobreiras, carballos e algún pino. O chan está cuberto de silvas, xestas, érbedos cos seus fríños roxos e gran número de outros arboriños, que medran con forza nunha terra rica en humus (folhas secas, ponlas e madeira podre). O primeiro que pensé foi que era un biotopo ideal pra a "dona das fragas", a arcea, e tamén pró porco bravo, do que se vían abundantes pisadas. Mais a caza que alí nos levaba era a de cogumelos e pouco a pouco todos empezamos a encher os garabelos. Como non conocía ningún tipo comestible, iba con outro que me iba ensinando e soio collía os que me decía e así fun aprendendo a distinguir media ducia de especies. Nembergantes, cardo chegam os coches tuven que tirar bastantes pois non eran boas: éste é o problema, xa que hai moitas que parecen iguales e non

CARTAS

REPRESIÓN, REPRESIÓN...

El passat mes de juliol 21 membres dels Consells Populars de Cultura Catalana dels barris Sant Antoni i Esquerra de l'Eixample de Barcelona van ser detinguts per la Policia governativa quan retornaven el nom de "Gran Via" a aquest carrer, que des de 1939 oficialment es diu "Avenida de José Antonio".

Els Consells de Cultura Catalana son una organització eixida de l'antic Congrés de Cultura catalana a barris i comarques dels Països Catalans, i entre els seus objectius figuren la normalització del català com a llengua oficial dels Països Catalans, en el marc de la reconstrucció nacional dels Països Catalans. Els Consells porten a terme diverses campanyes de sensibilització popular, com la de "Català al carrer", i en aquesta s'insereix la deguda rectificació topònómica així com el retorn dels veritables noms dels mostres carrers, que en el cas abans citat el poble, malgrat digués "Avenida José Antonio" sempre n'ha dit Gran-Via.

Si bé en el cas dels Consells Populars no hi va haver repressaries econòmiques, en part degudes a l'actuació d'un senador català que es va presentar a Comissaria donant suport als detinguts, i sent posats tots en llibertat al cap d'unes hores, cal constatar que els Consells van actuar d'aquesta manera, porque l'Ajuntament de Barcelona, malgrat les promeses fetes, no ha canviat cap nom de

cap carrer ni catalanitzant aquells que solament són escrits en castellà, traduint-los al català o almenys iniciant un procés de retolació progressiva, ni tampoco tornant al seu verdader nom aquells que no tenen res a veure amb nosaltres ni amb els pobles de l'Estat espanyol i que simbolitzen la victoria d'un feixisme que es creu, almenys les altes esferes de l'Estat ho diuen, desterrat.

Amb això vull dir que tant a Galicia com als Països Catalans distem molt de saber què és una democràcia quan esborrar els signes feixistes i tornar els noms dels pobles és una acció punitiva.

Sense altre particular, Vostre.
M.G.
Barcelona

DEFENDENDO POSTURAS

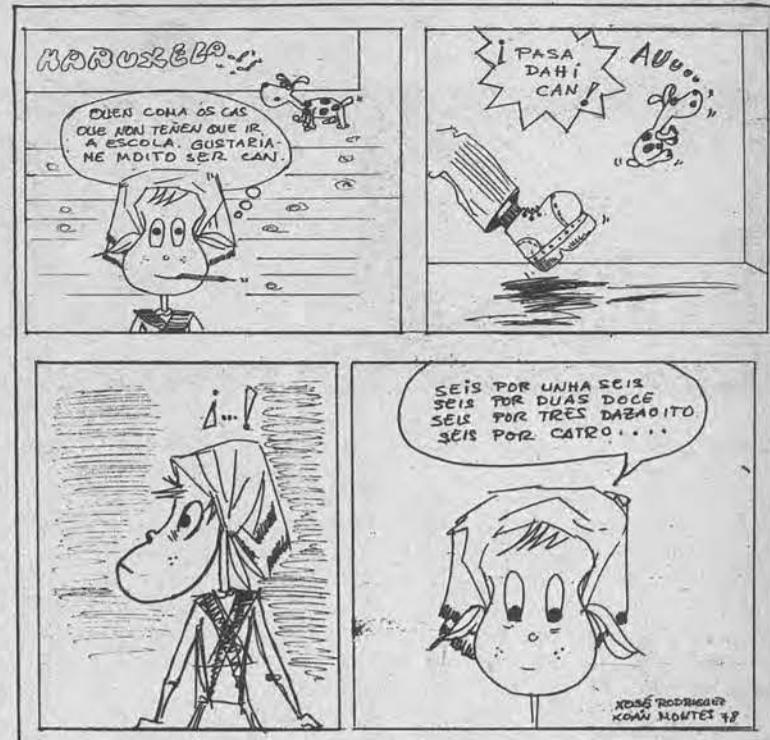
Vejome na obriga de sair en defensa de Carlos Durán polo seu artigo sobre o galego e mais o portugués. Penso que non tem razón ningunha o señor que lle responde desde Genebra. Se

cálquer persoa medianamente informada em linguística e na historia da nosa lingua pode afirmar que quando o galego estava normalizado, isto é, era idioma comun e normal de toda a comunidade galega, a escritura era semelhante con variacions á portuguesa, non se pode deixar de ter en conta tal feito, criticando aos que defendemos honestamente a volta ao noso pasado histórico como xeito de recuperación da nosa identidade nacional. Mesmo é certo que

precisamos previamente de uma total normalización escolar previsivamente, mas isto non quer dizer que os textos galegos antigos non sejam galegos ou que o galego de Risco e de toda a geración NOS p.ex. ou o mesmo Eduardo Pondal non escribisen un galego ortodoxo e correcto, en proximación lóxica ao portugués.

Tamen que Galaxia no ano 1951 adoptou una escrita que rematou por se impor até os nosos días e que talvez esa decisión que parecía acertada foi, desde a perspectiva de hoje, un erro tremendo. Se Galaxia houbese colhido a escrita da geración NOS, e mesmo das Irmandades da Fala (Vejase seu Vocabulario de 1918), a estas alturas estarían as cousas mais esclarecidas pra todos. Non se falaría de lusismo donde realmente non ha senón galego enxebre tirado da boca do povo e escrito com grafía do galego de sempre, dos documentos e textos medievais, até que o galego foi proibido.

Somente a ignorancia pode fazer pensar a muitos galegos hoje, descoñecedores dessa nostra realidade linguística que quando estamos a preconizar a volta á escrita de sempre estamos a nos aproximar ao portugués. Por outra parte, nada de mau teria que na medida do posibel e com justa prudencia de forma gradual e evolutiva nos fosemos achegando a un idioma falado por milhares de persoas no mundo naqueles aspectos que fose agitado. Tem razón Carlos Durán no que di, agás algun erro

ANUNCIOS DE BALDE

Interesame todo encol da medicina popular en Galicia (recetas populares, plantas medicinais, bibliografía, etc.). Escribide a: Xosé Marra. Patio de Madres, 15-terceiro. Santiago de Compostela.

Somos un grupo folklórico galego (gaitas, acordeón e percusión). Todas as asociacións culturais, de veciños e demás entidades que quieran contar con nosco, xa saben que nos teñen á sua disposición, polos gastos de viaxe e mantenza. Poñédevos en contacto con: Carlos Cristos. Cristos González. General Aranda, 72-quinto E. Vigo.

Se alguém sabe de boca popular a lenda do mosteiro de Carboeiro sobre labrego obrigado polos frades a cortar unha arbore que nunha riada poña en perigo a ponte que comunicaba co mosteiro, escriba por favor ao enderezo sinalado. Interesan variantes sobre o ofrecemento por parte dos frades de confessar ao labrego pra que fora en gracia de Deus ao ceo mentras lle daban o machado pra cortar o tronco que atrancaba a ponte ou outros aspectos. O mesmo sobre a calzada romana ou camiño real a outras terras.

Apartado 12. Pontevedra. Referencia: Lendas populares.

Interesa datos sobre autores con escrita fonética no noso idioma nacional "Libro da Consagración", etc. de A. Ribalta e datos sobre o ourensán Juan de la Cova e o seu idioma o trampitán, a ser posible citando textos ou versos.

J. Costa, 28. Pontevedra. Referencia: Escritas estranhas en Galiza.

Percúrase derradeiro número da colección "Arquivos" do Seminario de Estudios Galegos.

Apartado 12. Pontevedra. Referencia: Coleccións.

Vendo coche en bon estado. Marca -Seat 133. Chamar de 8 á 3, ao teléfono 590350. Santiago.

"Intercambio de ideas. Temos diñeiro pra poñelas na práctica. Encetamos unha comunidade agrícola, gandeira, artesanal e comercial e a creatividade non chega. Ana Balsa, D. Ramón de la Cruz, 77-cuarto int. dcha. Madrid-1".

***

Estou á percura de catálogos das editoriais galegas e cancións dos nosos cantantes modernos; se alguém pode axudarme, escribide a Xosé María García. M. Gabica, 4-primer. Bilbao 3.

***

Busco información encol das comunidades esistentes en Galicia, e das que se estéñan a montar. Escribide a María Luisa, Xazmíns 7, baixo-B. Santiago.

***

Buscamos terrenos de regadío e secano en calquier sitio do Estado español, preferentemente Catalunya, Centro e Valencia. Temos diñeiro e xente abondo. Agradecemos todo tipo de información: precios, detalles, etc. O Ofrecémosvos tamén as nosas experiencias. Moi oxiño faremos unha comunidade agrícola-gandeira. Escribide a Javier, San Marcos, 11-baixo. Madrid 4. Teléfono 2349729, de 12 a 2,45.

que para nada invalida seu planteamento correcto desde qualquer óptica. Trata-se de devolver ao galego a sua identidade lingüística, a identidade que tinha quando o país

estava normalizado tamén. Agora é o momento de loitar polas duas cousas: a normalización política do país e do seu idioma.

ANTONIO EIRÍÑA

A NOSA TERRA

O FORO NA HISTORIA DE GALICIA

RAMON VILLARES PAZ

Como xa reconoció Manuel Murguía hai case un século, na historia do foro resúmese a historia da posesión da terra en Galicia e polo tanto, pode parecer unha migra pretenciosa resumir en poucas línneas o que significou o foro ao largo da historia galega. Tentarei facelo do xeito máis comprensible, pero avisando de que elo comporta necesarias simplificacións, noxentas en calquier eido das ciencias sociais e particularmente no terreo histórico. Neste senso, pra derregar ao máximo o tema que nos importa, voume referir somentes a tres aspectos concretos que, en certa maneira, poden exemplificar a evolución desta institución de tanta raigame en Galicia.

O FORO, UN CONTRATO AGRARIO

Sin esquecer posibles aplicacións do foro a bens non específicamente territoriais (casas, rendas, dereitos diversos), é institución foral resposta básicamente ás características dun contrato agrario definido por unha serie de condicións previamente estipuladas: a duración, as obrigas e deberes mutos dos contratantes no plano xurídico e unha prestación económica –derivado do anterior– que é a renda foral. Estas condicións, moi variables ao longo da Edade Media, unifícanse e amosan certa estabilidade dende os primeiros anos do s. XVI do xeito seguinte: longa duración (tres xeracións ou, dende o s. XVII, tres vidas de reis, coa coletilla non frecuente de 29 anos máis) claramente fixada, esto é, trátase dun contrato temporal, non perpetuo; renda estipulada nunha cantidade fixa e case sempre en especie (cemento e viño, fundamentalmente) e, por fin, unha serie de obrigas cujo contido histórico non é doadoo determinar (comiso, laudemio, retracto...), porque moitas veces nin se cumplían. Desde este punto de vista, dedúcese que o foro vén definido pola cesión dun dominio eminentemente sobor da terra que no momento de efectuarse se transforma nun dominio directo (o concedente) e nun dominio útil (o concesionario). Ambos dominios supoñen un derecho real sobre da cousa ou ben cedido, polo tanto a capacidade de maniobra de dominio útil, dada a longa duración do contrato e certa laxitude nas suas condicións, é moi superior a de cesión temporalmente curtas, como o arrendo, ou precarias, como a aparcería.

Dunha maneira xenérica, pódese considerar que o foro así definido foi o contrato agrario por excelencia da agricultura galega ao longo de catrocentos anos, cunha cesura fundamental no medio deste período: a eliminación, a mediados do s. XVIII, da condición da temporalidade. E cando se produce a primeira crisis do foro.

A CRISIS DO FORO

Ao parir do foro foi medrando toda unha capa de intermediarios, conocidos como "medianeiros" ou "fidalguía intermediaria", que deu capitalizado no seu favor a meirande tallada da renda da terra, en principio destinada ao grupo social con máis predominio territorial en Galicia, o clero. Pero este reparto do pastel non é un proceso lento, nin serodio, senón que queda globalmente fixado dende mediados do XVII, cando a máis importante fidalguía galega tén xa construídos os seus pazos, anque logo os reformara, fundados os seus morgados e encetado o seu "cursus honorum" dentro das escadas da sociedade do A. Réximen. Entón a crisis do foro, plasmada na famosa polémica da renovación ou non dos foros, revela máis unha situación de loitas mutuas entre os diversos estratos da sociedade rural (labregos, cleros, fidalguía), que un sinxelo confrontamento entre fraccións do grupo dominante.

De calquier xeito, a mediados do s. XVIII coa polémica de renovación dos foros consigue a fidalguía un estado de "interinidade legal", e real, que xa non variará deixa as primeiras décadas do XX. Esta interinidade vén definida pola suspensión dos "despoxos" –reversión ao dominio directo dos bens aforados– de forma que o contrato foral queda fosilizado, adequirindo así un carácter de perpetuidade que legalmente non tiña. Pero o máis importante deste feito non é, como se pensa, que a fidalguía conseguiuse manterse firme nas suas terras, senón o reconocimento do dominio útil a favor do traballador directo da terra, que é o labrego. A fidalguía defende a perpetuidade do foro, non pra aumentar os seus ingresos ou transformar as canles polos que estraelos, senón sinxelamente pra conservar o predominio que tiña no plano rendista e non no plano territorial. A fidalguía non tén nin terá terras, senón rendas. Polo tanto, a polémica de renovación dos foros a onde conduce é a perpetuación dunhas formas de drenaxe da plusvalía labrega e non a calquier tipo de transformación das relacións sociais de produción, como parece que querían os mosteiros (eliminación do foro e conversión en arrendos).

Esta primeira batalla pola conservación do foro e, consecuentemente, da renda foral, terá unhas derivacións

de extraordinaria importancia. Nas etapas finais do A. Réximen, toda a lexislación tendente a transformar as institucións e formas da agricultura feudal (abolición dos señoríos, desvinculación, desamortización, libertade de arrendamentos) fará sempre unha excepción ao contrato foral, dada a sua "interinidade" ou, noutras palabras, o sistemático bloqueo que na transición da sociedade feudal á sociedade burguesa sigue facendo a fidalguía galega. Cando se decatou da custión, levou as máns á cabeza, reflexionando por boca do abogado Plá y Cancela: "¡Quien dijera que los mismos propietarios contribuyeron en este país a propagar el error, solicitando una vez y otra con gran calor y empeño la perpetuidad de los foros, para tener que arrepentirse luego de su imprudencia!" Estamos no 1852. A partir de aquí, os herdeiros da fidalguía galega van desfacer os miolos na tarefa de conservar, reformar, eliminar ou adaptar o foro ás novas circunstancias.

A DESAPARICION DO FORO

Dende mediados do s. XIX, son a cada volta máis fortes os intentos de eliminar o foro, concebido por algúns como un contrato "feudal", por outros como unha traducción galega dos censos enfitéuticos, e pola maioría como un contrato agrario que foi moi bo nun principio, pero que logo se desvirtuou e, polo tanto, habería que reformar ou erradicar. A esto responden os diversos proiectos de redención de foros elaborados na segunda mitade do s. XIX. Empezando polo de Pelayo Cuesta, no 1864, o dos republicanos de 1873 e os posteriores de Calderón Collantes e Montero Ríos. Quitados os cinco meses de aplicación da lei de redención da primeira república, os máis foron papel mollado. A fidalguía tiña xa concencia clara de que o foro iba desaparecer, pero aínda termaba del porque seguía sendo, anque non exclusivamente, a sua fonte de ingresos pola vía da perpetuación das rendas fprais, procedentes, contractualmente, dos séculos XVI e posteriores.

Pero o foro non vai desaparecer, dun xeito xeneralizado, deixa as primeiras décadas deste século. A crisi agraria de fins do XIX, os cambeos da política económica derivados da crisi do 98 e potenciados pola coxuntura da primeira guerra mundial (protecciónismo, "nacionalismo" económico, industrialización, mecanización da agricultura.) e sobre todo, os cambeos internos da economía e sociedade galega van determinar que o foro, como institución axeitada á estracción da renda da terra, teña que ser eliminado. O máis importante a sinalar neste aspecto é que na desaparición do foro xogan elementos moi diversos: un certo grado de "prosperidade" labrega motivada pola sua meirande comercialización dos excedentes gandeiros e polas remesas da emigración, unha capacidade de maniobra política mediante o asociacionismo agrario (sindicatos agrícolas e sociedades agrarias) e unhas necesidades obxetivas do capitalismo español.

Todo esto esplica a aparente contradicción que supón que a eliminación, mediante lexislación preceptiva, proceda da Administración de Primo de Rivera (1926). E todo esto esplica que a desaparición do foro se efectúe mediante a presión da clase labrega e ao seu favor, esto é, adequirindo a terra que estaba traballando e convertíndoa, por fin, en terra libre, en propiedade privada. E unha reforma agraria serodia, labrega, pero ineficaz. E, por riba de todo, o saldo histórico da actuación dunha fidalguía que por se non convertir en burguesía agraria morreu como nacera: integrada no engranaxe da burocracia, da milicia ou da política. Os "escudeiros" do s. XVI son agora coroneles, os escribáns, abogados, os rexedores, gobernadores ou diputados.

